

עש"ק פר' שולח תש"ע

נשמתין חדתיין

רשימות מרדא"ח
שנאמרו מפי מו"ר שליט"א
בהג השבועות תש"ע

—פנימי לבאי ביהמ"ד תו"ח—
לא מוגה

יוצא לאור ע"י מכון
"יום החכמה"

שע"י ישיבת "תורת חכם" ללימוד הנגלה והנסתר
רח' אהלי יוסף 4, ירושלים עיר"ק תובב"א

להלן רשימת שיעורי התורה המתקיימים בבית מדרשינו במשך השבוע

שיעורים באידיש

- ❖ שיעור בגמרא מסכת סוכה, מפי הר"ה ג. המפורסם ר' יהושע כהן שליט"א, בימים א'-ה' בין השעות 4:00-5:00 אחה"צ.
- ❖ שיעור בשער הכוונות למהר"י זי"ע, מפי מו"ר הגה"צ שליט"א, בימים א'-ה' בין השעות 7:00-8:30 בערב.
- ❖ שיעור בספר נתיב מצוותיך להר"ק מקאמארנא זי"ע ואוצרות חיים למתחילים מפי מו"ר הגה"צ ביום ג' בשעה 9:00 בערב.
- ❖ שיעור בשעה"כ - שבת ביום ד' בשעה 8:15 בערב.

שיעורים בלשח"ק

- ❖ שיעור בספה"ק עין חיים למתחילים, מפי מו"ר הגה"צ שליט"א, ביום ב' בשעה 9:00 בערב.
- ❖ שיעור בספה"ק שיחות הר"ן, מפי מו"ר הגה"צ שליט"א, וסדר התרת קללות לפי מנהג הרש"ש זי"ע, בליל שישי בשעה 8:00.
- ❖ שיחת קודש ברעיון דרעווין שלוש סעודות (מזמן צה"כ דר"ת).

ניתן לשמוע שיעורי מו"ר שליט"א ב"קול הלשון"

- ❖ **שיעורים באידיש:** טל' 03-6171086 (באמריקא: 6469777900 בענגלאנד: 1617985500)
 - שיעור בספה"ק אוצרות חיים - שיעור מס' 1 (באמריקא ובענגלאנד: 3-4-37-1)
 - שיעור בספה"ק רחובות הנהר, נהר שלום, סידור הרש"ש - שיעור מס' 3 (באמריקא ובענגלאנד: 3-4-37-3)
 - שיעור בחסידות (פר' השבוע) - שיעור מס' 2 (באמריקא ובענגלאנד: 3-4-37-2)
 - שיעור בספר נתיב מצוותיך ואוצרות חיים - שיעור מס' 5 (באמריקא ובענגלאנד: 3-4-37-5)
 - שיעור בשעה"כ שבת - שיעור מס' 6 (באמריקא ובענגלאנד: 3-4-37-6)
 - שיעור בספר אדיר במרום לרמח"ל (טל' 03-6171041) - שיעור מס' 2 (באמריקא ובענגלאנד: 2-7-5-2-2)
- ❖ **שיעורים בלשח"ק:** טל' 03-6171041 (באמריקא: 6469777900 בענגלאנד: 1617985500)
 - שיעור בספר התניא - שיעור מספר 1-2 (באמריקא ובענגלאנד: 2-7-5-2-1)
 - שיעור בספה"ק שיחות הר"ן (ושער יהו"א) - שיעור מס' 3 (באמריקא ובענגלאנד: 2-7-5-2-3)
 - שיעור בספה"ק ליקוטי מוהר"ן - שיעור מס' 1-3 (באמריקא ובענגלאנד: 2-6-5-2-4)
 - שיעור בספה"ק עין חיים - שיעור מספר 1-1 (באמריקא ובענגלאנד: 2-7-5-2-1)
- ❖ **שיעורים באנגלית:** טל' 03-6171002 2-4-9

כמו כן ניתן לשמוע כל השיעורים בזמן אמירתם בטל' 03-6171002 (באמריקא: 6469777900).

אפשר להשיג הקלטות השיעורים ממערכת קול הלשון בטל' 02-5816622.

ניתן לקבל את הקונטרס מידי שבוע בדואר אלקטרוני ע"י משלוח בקשה לכתובתנו:

tc7@neto.bezeqint.net

ויחי רצון שבכח התורה הקדושה נזכה להתדבק בו ית' בראוי
ולעשות רצונו בלבב שלם למען לא נבוש ולא נכלם לעולם ועד
ונזכה כולנו יחד לביאת משיח צדקינו בב"א.

"יום החכמה"

מכון "יום החכמה"

ת.ד. 5245 ירושלים

טל': 057-3153884 טלפקס: 02-5389584

נשמתין חדתינ

רשימות דברים מדא"ח שנאמרו בחג השבועות תש"ע

ליל החג

דרשת התעוררות לפני תפילת ערבית

[א] דיבר מענין הטעם שאנו קוראים מגילת רות בחג השבועות
 שכבר כתבו (המג"א ועוד) הרבה טעמים על זה, ואמר שאי' בז"ח על רות ובתיקון (תיקון ל"א) שאלימלך הוא בסוד הי' של השם הוי"ה ונעמי היא בסוד ה' ראשונה ומחלון ורות אשתו הם בחי' ו-ה דהשם (שבבחי' הרוח והנפש דבקדושה) וכליון וערפה הם בבחי' הנפש והרוח דבקלי' ובנה"ב (וביאר כזה עפ"י קבלה דבאמת בשורש הרי כליון וערפה הם בסוד היחוד דישאל ולא שגבוהים ממחלון ורות שבסוד יחוד יעקב ורחל, אלא שמכיון שחטא אדה"ר היה בבחי' לאה נפלו בחי' כליון וערפה שכנגד היחוד עם לאה וירדו מהקדושה וכו'), וביאר עפ"י הענין דבועז יבם את רות, בהקדם הסוד המוכא בהאריז"ל בכוונת פורים (שעה"כ דף ק"ט ע"ב) שאיתא שם שכונת המשלוח מנות איש לרעהו הוא בבחי' יסוד דאבא ליסוד דז"א, וביאר הענין דהנה כנ"ל מהזוה"ק דאלימלך הוא כנגד י' של שם הוי"ה שהוא בחי' אבא (חכמה), והנה בועז היה בן אחיו של אלימלך (ששלמון אבי בועז היה אחיו של אלימלך) והאח נחשב לאותו מדרגה של אבימלך, וא"כ בועז שהיה בן האח שבבחי' הנה"י הרי הוא בחי' יסוד אבא, וע"כ נקרא בועז שמרמוז על היסוד שבו עוז, שיסוד תוקפא דגופא (שתוקף האדם

בעבודה"י לפי קדושתו במדת היסוד), והנה מחלון הרי הוא כנ"ל היה כנגד ו' דשם הוי"ה שהוא בחי' הו"א (היינו שהיה מחלון בחי' יסוד דז"א) וכשנפטר מחלון ובא בועז במקומו הרי"ז בבחי' שיסוד אבא (בועז) מאיר במקום יסוד דז"א (מחלון), וזהו בבחי' הסוד של פורים שיורד והתגלה האור הגבוה של יסוד אבא, וזהו גם כוונת משלוח מנות איש לרעהו, דיסוד דאבא נהיה רעהו דיסוד דז"א (וכן הגבאי הצדקה בפורים נהיה מרכבה ליסוד דאבא ולא כמו כל השנה שהגבאי צדקה מרכבה אל יסוד דז"א) וזהו בבחי' הסוד של הפסוק במגילת רות דשלף איש נעלו ונתן לרעהו, כמבואר כ"ז באריז"ל סוף שער הכוונות.

[ב] והנה אי' בדברי האריז"ל במקו"א
 (שעה"כ דף לב' ע"א) בביאור דברי חז"ל שהאור האלקי העליון שבתחי' בריאת העולם האיר מסוף העולם ועד סופו וגזוז הקב"ה לצדיקים, ומבאר האריז"ל דזה קאי על האור הגבוה דיסוד דאבא שהאיר בכל הו"ק דז"א שנקרא מתחילת העולם ועד סופו, ואח"כ גזוז הקב"ה לצדיקים היינו בתוך היסוד דז"א הנקרא צדיק, ומבאר שם האריז"ל שחלק מהאורות (כמנין הכ"ל ואכמ"ל) הגזוזות ביסוד דז"א יוצאים ממנו, אך מו"ב אורות נשארות גזוזות שם ביסוד דז"א, עיי"ש, וביאר מו"ר שאלו המו"ב אורות

הגנוזות ביסוד הם עיקר האורות, שבהם תלוי עיקר היחוד, ומרומז בזה שמו"ב הוא בגימ' השם הק' אהו"ה שהוא שם הדעת היוצא מהפסוק א'ת ה'שמים ו'את ה'ארץ המיוחד ומחבר השמים לארץ, וע"כ בימות החול אין יחוד גמור בעולמות העליונים משום שבימות החול גנוזות אלו המו"ב אורות שבהם תלוי היחוד, ואמנם אמר שאיתא שבשב"ק יוצאים אלו המו"ב אורות הגנוזות וע"כ בשבת יש יחוד למעלה, ואמנם הוסיף שמשמע מספר תולדות יצחק מתלמידי תלמידי הגר"א זי"ע שי"ל שאלו שמתפללים ותיקין הרי בזה מעוררים בחי' היחוד אף בימות החול (ותיקין שמחבר בין היום והלילה מעורר בחי' השם הדעת הנ"ל אהו"ה, שמקשר שמים וארץ דהיינו לילה ויום, ומעורר יחוד קובה"ו) ועושים עי"ז גם בימות החול בחי' המשכת אלו המו"ב אורות כמו בשב"ק, וכדאי' בגמ' ברכות עה"פ והטוב בעיניך עשיתי שחזקיה המלך סמך גאולה לתפלה שהכוונה בזה שהתפלל ותיקין כמבואר בתוס' שם, שמרומז שיש גילוי מו"ב האורות בתפילת ותיקין, וע"כ בחג השבועות שהוא זמן גבוה של היחוד מתפללים חלק גדול מכלל ישראל תפילת ותיקין המסוגלת ביותר לסייע אל היחוד, (וכנ"ל בסוד זה קשור במיוחד לשבועות שמאיר בו היבום של בועז לרות, שבועז הוא בבחי' האור דיסוד דאבא שנגזז, וכשנוטל בועז מקום מחלון ומייבם לרות היינו שמתגלה האור דיסוד אבא ביסוד דז"א).

ג] ואמנם מצינו בחז"ל ש"טוב" הוא היה יותר קרוב אל היבום מבוועז

(שהיה אחיו של אלימלך ודודו של בועז שהיה בנו של שלמון שג"כ היה אחיו של אבימלך), והחסבר בזה עפ"י הנ"ל שהרי העיקר תלוי במו"ב האורות הגנוזות ביסוד דז"א, והרי אחיו של אלימלך שנקרא מו"ב היה יותר מקושר אל

אלו המו"ב אורות ונכפרט שהוא היה אחיו של אלימלך שבבחי' אבא כנ"ל (שאלימלך מרומז בי' דשם הוי"ה שהוא אבא כידוע), והוא נקרא טוב ש"מ שיש אצלו המו"ב אורות שנגזזו מאור דאבא, אלא שע"ז אמר בועז "אם יגאלך טוב יגאל", היינו שאם יצליח לגמור העבודה דרך התפלה והיחוד הרי"ז דרך המעולה, "ואם לא וגו' וגאלתיך אנכי", וכיאר זאת עפ"י דברי רבינו הבעש"ט הק' שפירש מאמר חז"ל הנ"ל שגזזו הקב"ה להאור לצדיקים לעת"ל, ואמר הבעש"ט שהקב"ה גזז את האור האלקי בתורה"ק (דהיינו שהאריז"ל קורא למקום הגנוז שהוא ביסוד דז"א, והבעש"ט מגלה שנגזז האור בתורה"ק שכנגד הוי' דשם הוי"ה, שהתורה נקראת ג"כ יסוד דז"א) וכשהצדיקים עוסקים בלימוד התורה"ק בדבקות בהש"י מגלים עי"ז את האור האלקי הטמון וגזזו בתורה"ק, והרי התורה"ק ג"כ נקרא טוב, שאין טוב אלא תורה, ונהתורה נקראת עוז בסוד ה' עוז לעמו יתן בסוד ב"ו ע"ז, והתורה שורשה בחכמה ויסוד אבא בסוד תורה צוה לנו משה, שמשה הוא יסוד אבא] לרמז שטמון וגזזו בה המו"ב אורות הגנוזות הנ"ל, וזהו מה שאמר בועז שאם לא יגאלך טוב היינו שלא יגמר היחוד בדרך התפלה והיחוד (שזה בחי' לגמור היחוד בשב"ק ובתפלת ותיקין וכנ"ל שמתגלה בהם המו"ב אורות שמרומז בשם הדעת שמקשר שמים וארץ ולילה ויום להאיר את החשכות והגלות באור הגנוז ואז"ס כנ"ל) וגאלתיך אנכי, היינו שנוכל לגמור היחוד ע"י לימוד התורה"ק (שמרומז באנכי" דעשרת הדברות) שגם על ידה אפשר לגמור היחוד, ולהאיר את כל החשכות וכדו' באור הדעת שבאור הגנוז, שכל תורה שלומדים אחר התפלה הוא גמר השלימות של אותו תפלה וכמבאר בלקו"מ (תורה ה' אות ז') שהתפלה הוא המשכת האור בכח והתורה שלאח"כ הוא המשכת האור בפועל, ומי

כאלו מנסים את הצדיק בכל מיני בדיקות, ובפרט שהיה זה בערב שבת וידוע מש"כ הרה"ק מקאמארנא זי"ע שבעש"ק מנסים את הצדיק בכל מיני ערבובי הדעת וקטנות וחשכות המוחין (בבחי' הכנה לאור השב"ק ד"לית נהורא אלא ההוא דנפיק מגו חשוכא" זוהר פרשת תצוה דף קפ"ד ע"א) ואז היה יכול יושבי אחי גלית לתפוס אותו, והעיף אותו באויר (שכנ"ל) היה דוד עוסק עתה בנשמתו בפרחה בעולמות העליונים ונתגשם זה בעוה"ז בצורה זו, ושאלוהו באיזה שם העמיד אבישי בן צרויה את דהע"ה באויר (שלא יפול על ההרב דישבי), ואמר שאינו יודע, אלא די"ל עפ"י המובא מר' סעדיה גאון שבשם אמ"ש אפשר לכוין להגביר יסוד המים על יסוד האש ולילך בתוך האש ולא להיכוות, וה"נ י"ל שבשם זה אפשר להגביר יסוד האויר מעל כח המשיכה של העפר ולהישאר באויר, (שיסוד העפר הוא הכללית של כל האמ"ש) וזה מרומז במ"ש בגמ' כאן א"מר אבישי ש"ם שהיגביר את הא' וא"מר שיתגבר על הש"ם.

ה] במוזכר בגמ' שם שיעקב אע"ה כי מטא להרן אמר אפשר עברתי על מקום שהתפללו אבותי וכו' הזכיר דברי הגמ' (יומא כ"ה ע"ב) שתפלת אברהם אע"ה היתה כי משחרי כותלי, שהוא אחרי חצות והיינו תפלת מנחה (כמש"כ ברש"י שם, ועיי"ש במהרש"א) שאחרי שתיקן יצחק אע"ה להתפלל תפלת מנחה הרי גם אברהם התפלל מנחה (תוס' ברכות כ"ז ע"ב), ותפלת המנחה של אברהם אבינו היתה בזמן שעבר חצות היום.

ו] אך אמר מו"ר דיש עוד לפרש הענין עפ"י המקובל על הגה"ק מזלוטשוב מתלמידי הבעש"ט שבסוף ימיו היה מתפלל שחרית אחרי חצות כמו שהעיד הגה"ק מבעלז זי"ע (והוסיף שנכדיו לבית זלוטשוב

לבאר שע"כ קוראים מגילת רות בחג השבועות חג מ"ת לרמזו שע"י לימוד התורה"ק בדבקות ה' נזכה לגמור את היהוד העליון ותיקון העולם שזהו הדרך של בועז שבבחי' וגאלתיך אנכי" כנ"ל, ולפיכך נוהגין לקרוא מגילת רות מיד לאחר תפילת שחרית לפני קריאת התורה להראות שתורה הוא הגמור של התפלה שמה שלא השלימו בתפלה אפשר להשלים בפועל ע"י התורה] וכל ענין בועז (יסוד אבא) שהוא סוד הגואל כמבואר בכוונת תהילת לאל עליון גואלם שיסוד אבא הוא הגואל, וכדמשמע בתקו"ז שחג השבועות שניתנה בו תורה הוא יום המסוגל להגאולה השלימה ע"י משרע"ה מ'ה ש'היה ה'וא שיהיה גואל ראשון הוא גואל אחרון, [כמבואר מהגה"ק ממונקאטש זי"ע] במהרה יבא ויגאלנו ברחמים גדולים וחסדים מגולים תיכף ומיד לאלתר במהרה בימינו ממש, אמן.

בלימוד דף היומי (פנהרין דף צ"ה)

ד] במעשה דדוד המלך ע"ה שהלך בעש"ק לצוד צבי ורדף אחריו וכו' הקשו מדוע היה צריך דוד לצוד הצבי וכי חסר בשר מבית המלך [ובפשטות רצה דהע"ה לעסוק בעצמו בצידת הצבי לכבוד שב"ק], ותירץ מו"ר שלצדיקים כל דבר שמזדמן להם בעוה"ז זהו דרך להשתמש בזה לעורר סוד הענין בעולמות העליונים, וכיון שהזדמן לדהע"ה לצוד צבי שצידת צבי הוא בבחי' צחוק [וכן הצבי מרמז על השכינה חק' (דומה דודי לצבי)], השתמש בפעולה הגשמית הזאת של הצידה לפרוח בעולמות העליונים דבבחי' עולמות הכתר דלעת"ל שנאמר בהם "אז ימלא שחוק פיננו" (שהרי דהע"ה היה שורש דבנין ביהמ"ק ובבחי' התיקון דלעת"ל), ואמנם מכיון שעלה בצידה זו לעליות גבוהות כ"כ הרי במקומות גבוהים

תפלה), אלא שכיון שאי' שתפלת הנה"ח מסוגלת ביותר לעורר את אור הגאולה השלימה (וכמש"כ בזה במקו"א בענין הא שביקש הקב"ה לעשות חזקיה המלך משיח על שהתפלל בירושלים בנה"ה, וכמו שהאריך בזה בשם התולדות יצחק תלמיד תלמידי הגר"א בביאור למס' ברכות דף ט' ע"ב נדפס בים החכמה תשס"ה עמ' רצ"א) והיה זה מקודם הזמן הוכרח אאע"ה להתפלל עפ"י רוח"ק תפילת השחרית שלו אחרי חצות היום (מכי שהרי כותלי) כדי שלא יגרום ע"י תפילתו לדחוק ולחביא את הקץ קודם זמנו המיוחד, וה"נ י"ל על הצדיק הנ"ל שכיון שידע שהגאולה תלויה בתפלת שחרית שלו וידע שעדיין אינה הזמן המוכשר וכן"ל באאע"ה, הוכרח עפ"י רוח"ק להתפלל במאוחר, [וכ"ז אינו שייך אלא לצדיק מופלא שכל מעשיו עפ"י רוח"ק] ואמנם סיים שהבעש"ט הק' התפלל בנה"ה שאז נתגלה אור הגאולה (ואח"כ כשנסתם האור דהגאולה בזמן דהצדיקים דאחרי הבעש"ט התפללו המה שוב מאוחר, וסיים שכזמנינו ששוב מאיר האור דהגאולה הרי יש לחזור לתפלת הנץ).

מכחישים קבלה זו, ואמרו שבאמת התפלל רק במאוחר קצת בשעה תשע, שבערך הבעש"ט היה זה מאוחר מאד שהוא היה מתפלל כותיקין, אך סו"ם כך מקובל בישראל ואמרו עליו שאם היה מתפלל מוקדם היה מביא את הגאולה, ובפשטות הכוונה שע"כ נתנו לס"מ כח משמים לעכבו מלהתפלל מוקדם, אך אמר מו"ר דיש לבאר גם בדרך אחר עפ"י דברי רש"י בבבית בין הבתרים עה"פ "וירד העיט על הבתרים וישב אותם אברהם" שזה קאי על דוד בן ישי שבא לכלות הגויים ואין מניחים אותו מן השמים עד שיבא מלך המשיח, ולכאוי צ"ב דהלא במחזה אאע"ה הוא זה שהפריח את העיט ומדוע לא הניח אאע"ה לדוד בן ישי לכלות את הגויים, אלא שכיון שהיה זה לפני הזמן דמשיח בן דוד היה צריך אאע"ה בעצמו למנוע שלא יכלה דהע"ה את הגויים לפני הזמן המיועד לכך, וה"נ י"ל בענין התפלה דאאע"ה שאמנם אאע"ה תיקן תפילת שחרית שעיקר הזמן שלה היא בנץ החמה ("יראוך עם שמש" וכדאי ברכות כ"ו ע"ב) "וישכם אברהם בבוקר אל המקום אשר עמד שם" ואין עמידה אלא

בהליכתו לביתו

כפשוטו, אלא שזה היה בבחי' מילתא דבדיחותא.

[ח] אחד מהבחורים שאל למו"ר מהו הענין ששני גדולי הצדיקים שהיו בבחי' שלמות דרגת התפלה, ה"ה אדונינו דוד המלך ע"ה שהעיד על עצמו בתהילים "ואני תפלה" ורבינו אור שבעת הימים מרן הבעש"ט הק' שהעיד גם הוא ע"ע שהשיג כל מדרגותיו ע"י התעצמותו בכוונת התפלה, ושניהם החילולא רבה ידידהו חל ביום מתן תורתנו דייקא. וענהו מו"ר שזה דייקא

[ז] אחד שאל את מו"ר שהרי קודם הלימוד יש לרבי המלמד לתלמידיו לפתוח במילתא דבדיחותא כדברי חז"ל (שבת ל' ע"ב), ומהו המילתא דבדיחותא שאמר השי"ת לבני"י לפני מ"ת, וענהו (בדרך צחות) שמה שאמר השי"ת לבני"י אם אתם מקבלים את התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם (שבת פ"ח ע"א) זהו בבחי' מילתא דבדיחותא שהרי א"א באמת לקבור את כלל ישראל שהם תכלית הבריאה, ובודאי שלא היה להשי"ת שום צד שבעולם לקיים ח"ו בבני"י דבר זה של שם תהא קבורתכם

שהיא בחי' מה שענו בני' נעשה ונשמע, וסיפר לו המעשה הידוע מהרה"ק הר"ש מזוועל זי"ע שקרא למשמשו הר"א רומ זצ"ל בליל שבועות ואמר לו שכל שנה בשבועות שואלים בשמים את נשמות בני' אם רוצים וחפצים בקבלת התורה ונשמות ישראל עונות נעשה ונשמע, ואמר הרה"ק למשמשו בואו ונצטרף עתה לנשמות בני' ונקרא עמם נעשה ונשמע וכן עשו [וכמדו' שסיים ע"ז מו"ר שאי' בפרקי דר"א שמעלות השחר היו תשע שעות קולות וברקים וא"כ זמן מ"ת היה בערך בשעה שלוש אחה"צ, וחלא מ"ת מתעורר כל שנה מחדש ובזמן הזה של שעה הנ"ל רוב בני' נחים במיטתם (מעבודת הק' דליל שבועות), ועי"ז שנמצאים בני' במצב של מנוחה שהוא בחי' ביטול להשי"ת (שבשינה מפקיד האדם נשמתו להשי"ת ומסלק כל המוחין ומבטל עצמו באמונה פשוטה לה) הרי אז הוא הזמן של מ"ת ע"י שעונים אז להשי"ת ואומרים נעשה ונשמע שהוא ענין שמבטלים עצמם להשי"ת כנ"ל].

י] אחד מהתלמידים שאל את מו"ר מה היתה המצוה הראשונה שקיימו בני' אחרי מ"ת, וענהו שמכיון שלכו"ע בשבת ניתנה תורה הרי המצוה הראשונה היתה שמירת שב"ק, וסיים שאף שביוהכ"פ הוי מח' האם יש מצות יוהכ"פ לחצאין וכמו שהובא בדא"ח לפר' אמור שיטת הישועות יעקב (או"ח סי' תר"ח סק"א) שאין מצות יוהכ"פ למתגייר באמצע יוהכ"פ דמערב עד ערב דוקא כתיב, אך בשבת דודאי דהמתגייר באמצע שבת מחויב לשמור החלק של השבת שאחרי שנתגייר אף שאת החצי הראשון היה אסור לו לשמור, וביאר דכוונתו לפי הדעות שבנ"י עד מ"ת היה דינם כבני נח, וממילא צ"ל לדידהו שאף שכבר במרה נצטוו על השבת כדאי' (סנהדרין נ"ז ע"ב) בכ"ז

להראות שזו היא השלמות הגדולה ביותר בלימוד התורה כשהיא בתכלית היחוד עם בחי' התפלה, וכמו במ"ת עצמו שניתנה התורה בבחי' פנים בפנים דיבר ה' עמכם, שעמידה לנוכח פני ה' באימה וביראה ברתת ובזיע כמו במ"ת היא היא בחי' התפלה, וכן הוא השלימות דלימוד התורה הק' וכמו שלימדו לנו דהע"ה והבעש"ט שיש ללמוד תורה"ק בהכרת ה' לנוכח ובדביקות באוא"ם שמגלה השי"ת את עצמו בתוך התורה כדברי חז"ל (שבת ק"ה ע"א) על מ"ת דאנכ"י נומ' א'נא נ'פשי כ'תבית י'חבית וכדברי רבינו"ל (לקו"מ ח"א ל"ג, ד') "ומחמת האהבה שאהב את ישראל ורצה שידבקו בו ויאהבו אותו עמו מזה העולם הגשמי הלביש את אלקותו במדות התורה", ודרך הזה איך לקיים זאת בפועל וללמוד כן התורה בדבקות השי"ת לימדו אותנו דהע"ה והבעש"ט איך לאחד בחי' התורה ובחי' התפלה שיהיו בתכלית היחוד, וכמו בתהילים שחיבר דהע"ה שהוא חיבור תורה ותפלה בתכלית, וכמו שלימד הבעש"ט ללמוד התורה"ק בדבקות באוא"ם שבתוך אותיות התורה"ק (ועיין בהרחבה ובביאור בבעש"ט עה"ת פר' ואתחנן אותיות י"ה – מ"ח) וביום היאצ"ט שלהם יש להם ביתר שאת הכח להשפיע וללמד הדרך הק' שלהם לכל ישראל שיוזכו כל ישראל ללמוד את התורה"ק כנתינתה מסיני, ויה"ר שנוכח כולנו לזה ולהשגת אור האלקי שבתורה"ק שעיי"ז יתגלה השי"ת בכל הבריאה שזה תלוי בגילוי האור האלקי שבתורה"ק בביאת גוא"צ ברחמים תיכף לאלתר אמן.

ט] אחד מהתלמידים ביקש ממו"ר שיעלה אותו שיוכל לקבל מ"ת כראוי, וענהו שהעיקר שצריך לקבל ולתפוש את הנקודה של הקבלת עול והביטול להשי"ת

בפועל לא שמרו השבת בשלימות עד אחרי מ"ת שהרי רק לישראל מותר לשמור שב"ק. (ועיין פרשת דרכים העצות שיש בענין זה ע"י ציצית ברה"ר וכדו', ואכמ"ל).

יא] עוד שאל אחד מהתלמידים מה כוונת הנועם אלימלך הידוע (פרשת משפטים על פסוק דלא תבשל גדי וגו') שכותב שהתירו לנו חז"ל (היינו הפוסקים) בחג השבועות שלא להמתין אחר הגבינה השיעור דשאר ימות השנה, וענה מו"ר שיש בכלבו (סי' ק"ו ומוכא בבאה"ט הל' שבועות) קולא יותר גדולה שיש נוהגין להקל בשבועות אף בהמתנה שאחרי הבשר וכ"ש שלשיטה זו הקילו בהמתנה שאחרי הגבינה (שאין צורך להמתין שעה אחרי החלב), [ואף הפמ"ג שמוזהיר בהל' שבועות (סי' תצ"ד בא"א סק"ו) שאין להתיר בשבועות כלל כי אם כמו בשאר ימות השנה ו' שעות דוקא אחר בשר או אחר גבינה קשה ג"כ אשכחן בדברי עצמו בהל' בשר בחלב (סי' פ"ט מ"ז סק"ג) שאף המחמירים להמתין אחרי חלב שעה ולא לסמוך על קינוח והדחה מ"מ מברכים בשבועות ברכהמ"ז על סעודת חלב וגבינה רכה כדי לאכול בשר אח"כ, היינו שמקילים שמותר לברך ברהמ"ז במיוחד כדי להתיר אכילת הבשר, ויש שהבינו שמקיל כן רק בשבועות (אך י"א דאורחא דמילתא נקט)] ואמנם אמר שלא שמענו שהרר"א זי"ע בעצמו וכן כל הצדיקים יקילו ח"ו בפועל בשום קולא בדיני בשר בחלב גם בשבועות, וכתב כן רק למצוא טעם לאלו שהקילו בכך.

יב] והזכיר דרך אגב שמה שרבים ממתנים בכל השנה אחרי אכילת חלב רק חצי שעה באמת אין לזה מקור אמיתי בפוסקים המפורסמים שאנו הולכים לאורם ברוב הל' התורה, וזה פליאה גדולה איך התפשט מנהג זה, שאמנם מדינא

דגמ' כנפסק במחבר בשו"ע (יו"ד סי' פ"ט ס"ב) הרי א"צ כלל להמתין אחרי אכילת חלב ומספיק נקיון הידיים וקינוח והדחת הפה באכילה ושתיה בדברים המקנחים יפה.

יג] והנה מנהג ההמתנה הוא עפ"י דברי חזוה"ק (פרשת משפטים דף קכ"ה ע"א) המובא בבית יוסף (או"ח סי' קע"ג) וברמ"א סי' פ"ט ס"ב שיש מחמירים בזה, וביאר הגר"א שם אות י"א שזה עפ"י חזוה"ר, (ועיין בהש"ך שם סקמ"ז ואכמ"ל) שאוסר לאכול בשר וחלב בסעודתא חדא ובשעתא חדא, והרי שם מוזכר שעתא חדא וא"כ מהיכי תיתי להקל בפחות משעה שלימה (וכ"כ בשל"ה חק' (מס' שבועות נ"מ אות ח') להמתין שעה וכ"כ שכנה"ג] ואף שנדחקו באחרונים (מהרש"ג ח"א יו"ד סי' יג' ומטה ראובן סי' קפ"ו ועוד) לתרץ מנהג הזה שסוברים העולם ששעתא חדא אין הכוונה על שעה שלימה כדאשכחן ברבינו יונה (ריש פ"ה דברכות ד"ה חסידים) שרוב שעה שבש"ס אינו שעה שלימה וכן אי' בחת"ס (שו"ת האו"ח סי' קצ"ט) החת"ס כותב למסק' שאף שעה שנאמר בש"ס לדינא לא בא לסתום אלא לפרש כפירושו שעה, ורק לענין שעה בסיפור מעשה אמרינן דשעה לאו דוקא עיי"ש, וניכר מדברי האחרונים הנ"ל שניסו רק ליישב המנהג, ועדיין הפליאה הנ"ל על מקומה עומדת מהיכן נהיה ונתפשט מנהג הזה, [ואמנם מצאנו מביאים סמך למנהג העולם מהא דבסי' ר"מ מ"ב סקנ"ד שלא תניק האשה בנה וכו', ומקורו מפורש מהזוה"ק (ח"ג דף י"ט ע"א) ושם אי' 'שעתא חדא כתרי מילי', וחזינן שלשון שעתא חדא שבזוה"ק עצמו אינו שעה שלימה, אך אף אם כנים דבריו הרי לכה"פ יש להכות ל"ו דקות שהוא השיעור הקטן שאנו נוקטים לדינא בב' מיל כשיטת מרן הב"י, אך י"ל שכיון שכתב בזוה"ק שם

שבשעת צער אפשר לחכות אף מיל אחד (שהוא לכל היותר כ"ד מינוט) ש"מ שאף שיעור מיל נקרא שעתא חדא, אך באמת אינו ראייה די"ל דרך כשמפרש הזוהר להדיא דאינו שעה שלימה, אך סתם שעתא חדא בזהר הוא שעה שלימה).

יד] והסביר טעם פנימי לאלו שהקילו בשבועות בדיני בשר בחלב עפ"י מה שמבאר מוהרנ"ת זי"ע דאיסור בשר בחלב הוא בחי' האיסור לערב הבחירה והידיעה, והיינו שהבשר (שהוא סומק שמרמז על בחי' דין ומשפט) מרמז על ענין הבחירה שממנה מקור הדין (כשבוחרים ח"ו בהיפך הטוב), והחלב שהוא לבן וחיוור (והוא ר"ת "להגיד בבוקר חסד") מרמז על ענין הידיעה העליונה שעל פי גילוי הידיעה מתהפכים כל הדינים לחסדים, ואין לערב בין הבחירה לידיעה וכמו שמבאר שם בארוכה שכשיש לו עדיין הבחירה היינו כשעומד לפני המעשים (שצריך לעשות או שלא לעשות) צריך להשתמש בכח הבחירה שנתן לו השי"ת ולבחור בטוב ולמאוס ברע כרצון השי"ת, ואחרי שעושה המעשים יש להשתמש בסוד הידיעה (ועי"ז לא להתגאות ח"ו במעשים הטובים שזכה לעשות, ולא להישבר ולהתייאש מהמעשים של היפך הטוב שנכשל בהם ח"ו), ואף ששני הדברים דהבחירה והידיעה שניהם אמת מוחלטת, וכמו שביאר בזה מו"ר בשם הצ"צ זי"ע שזה בסוד שהשי"ת הוא "נמנע הנמנעות" (שאין דבר הנמנע ממנו) שהוא כל יכול, וכיון שעלה ברצונו הפשוט שיהיו גם הידיעה וגם הבחירה אף שהם דברים הפכים (בידיעתו ית' שמחייבת המציאות) מ"מ השי"ת רצה שיהיו שני ההפכים וקבע השי"ת שכן יהיה שישמשו שניהם ביחד הידיעה והבחירה, מ"מ לנו אין לערב בפועל את שניהם ביחד, שאף שאנו צריכים להאמין בשניהם ולהאמין

בסוד האמונה שאצל השי"ת הכל יכול והוא נמנע הנמנעות כנ"ל מ"מ לנו יש להשתמש בפועל עם כל אחד בזמנו הראוי וכנ"ל וכן בהבחנה נוספת שכשצריכים לעסוק במצות התשובה תתאה של חרטה ווידוי יש להשתמש באמונת הבחירה, ולהתוודות ולהתחרט על שבחר בהיפך הטוב, ואח"כ לעלות אל אמונת הידיעה שהיא בבחי' תשובה עילאה שאחרי התשובה התתאה המהפכת הזדונות לזכויות ואכמ"ל).

טו] ועי"ז י"ל הרמז כמה שיש בפוסקים קצת קולות בחג השבועות בדין כב"ה, שהיות שבשבועות זוכים בנ"י להשגת שער הנ' ולבחי' הכתר הרי יש אז התנוצצות מהדרגה הגבוהה שלימד רבינו הבעש"ט הק' זי"ע שיש דרך גבוהה בבחי' הדרך דעי"ז החיים (הנקראת כתר כל הכתרים) שמאחדים הבחירה והידיעה היינו שמשתמשים בכל כח הבחירה לבחור על ידה בתכלית בידיעה העליונה שבוחרים וחפצים ומבקשים שהיא תתגלה ותופיע ותשרה על הבוחר בה, ותביאו לתיקונו השלם, והארת דרך גבוהה זו מתנוצצת בחג השבועות [שבחרו בנ"י ואמרו נעשה ונשמע וזוה גילו דעתם שרוצים שיכפה ה' עליהם הר כגיגית שזה בבחי' הבחירה בידיעה] וע"כ מרמזים זאת ע"י שמקריבים קצת חבב"ח כנ"ל.

טז] סיפר המעשה מהרה"ק העטרת צבי שהתפלל בשבועות שש שעות תפילת שמו"ע, ואח"כ שאל אותו איזה חסיד מחוצף איך מאריך כ"כ ולא חושש למירחא דציבורא, וענה העט"צ שהרי הגיע אלי לשבועות כמה מאות חסידים ואני צריך לדאוג להתפלל על כל הצרכים הפרטיים של כל אחד ואחד, ואמר לשואל הנ"ל שהרי לך יש ג"כ שני ילדים חולים בבית (וזה ידע הרה"ק הנ"ל ברוה"ק שלא אמר לו זאת מקודם) וגם עליהם

דברים שנראים בחיצוניות כדברים בטלים ולייחד בזה יהודים גבוהים, והיינו שהיה יכול לעשות כן אף כל היום ולכאן קשה גם ע"ז מדברי האר"י הנ"ל שא"א להחזיק המוחין יותר מג' שעות, והתי' צ"ל כנ"ל עפ"י עצת ההפסקה באמצע בבחי' שע"י מוחין דקטנות עולים למוחין דגדלות מחדש.

יז] שאל אחד מן התלמידים דבתחלת התגלות הש"י למשרע"ה בהר סיני נאמר של נעליך מעל רגליך וגו' ואמאי לא אשכחן צווי במ"ת לכל ישראל לחלוץ מנעליהם, וענהו מו"ר שהנבואה דמ"ת היה נבואה העליונה שבבחי' אור הכתר (ובבחי' הכתרים שקיבלו בני' במ"ת וכת"ר אותיות שבעשרת הדברות) וע"כ זכו בו כל בני' מקטנם עד גדלם שאור הכתר יורד ומאיר לכולם שהכתר מאיר עד למטה ממש וע"כ לא הוצרכו להוריד בו המנעלים, ומשמעות הזוה"ק ששל נעליך מעל רגליך בבחי' הפרישות הוא רק אצל משרע"ה, אך מלך המשיח לא יצטרך לענין הפרישות שאף החיצוניות הגמור יתקדש אצלו, וזה בחי' שאי"צ לחלוץ המנעלים במ"ת שאף החיצוניות נתקדש, והוסיף שבבחימ"ק הורידו המנעלים שביהמ"ק שבבחי' העבודה (אמא) הוא בחי' חיצוניות לעומת אור התורה שבמ"ת (כתר), ואמנם סיים שהצדיקים שנכנסים בפנימיות לקודש הקדשים נכנסים המה לשם עם המנעלים, וכנ"ל שבדרגה הגבוהה שם אי"צ להוריד המנעלים.

הוצרכתי להתפלל, וביאר מו"ר שבאמת בודאי היה להרה"ק הנ"ל עוד הרבה סודות באריכות שלו בשמוע, וכמו שאמר הרה"ק בעל דב"ח זי"ע שכל דבר שעושה יש לו הרבה טעמים ואת הטעם האמיתי אינו מוגלה כלל, והיינו שהטעם האמיתי הוא בסוד המרכבה לאלקות שיודע שזהו רצון ה' באותו רגע, וכל הטעמים החיצוניים משתלשלים מטעם הפנימי הנ"ל, ואת הטעם הפנימי דהמרכבה א"א לגלות שאף אחרי שמגלים אותו הוא נשאר סוד, אלא שהצדיק עונה לפי דרגת השואל, ותשובה הזאת שענה יכול להבין אף מי שבמדרגה נמוכה כהמחוצף הנ"ל. ושאל אחד מהתלמידים שחלא אי' מהאריז"ל שא"א להחזיק המוחין הגבוהים יותר מג' שעות רצוף ודאי' בספר הבהיר שאסור להגביה ידיו בתפלה יותר מג' שעות, ואיך האריך כ"כ בשמוע, וענה מו"ר בשם הרה"ק הר"מ מנדבורנא זי"ע שהצדיקים מוצאים עצה שאחרי ג' שעות נחים קצת ומתחיל מנין הג' שעות מחדש ובבחי' מ"ש בצוואת הריב"ש שקודם נעילה יתפללו קצת בקטנות כדי שיתפללו אח"כ בגדלות, ועוד תי' עפ"י מ"ש במקו"א שהקדו"ל דיבר עם המשרתת עם מלית ותפילין, ופירשו צדיקים שזה בסוד מש"כ בתשו' הגאונים שרב נהג במילי דחסידותא ואחד מהם שלא שח שיחה בטלה מימיו, (ומובא גם ברמב"ם) ולכאן קשה דהלא בודאי דכל האמוראים לא דיברו ח"ו דברים בטלים, אלא שמעלת רב היה שהיה יכול לדבר

בסעודה

מאוחר להתקיעות ואמר ע"ז שכיון שאיחר עתה כבר יצטרך לאכול גם את האפיקומן אחרי חצות לילה, ואמר לו מו"ר שכיון שהגעת עכשיו מוקדם כבר תוכל מעתה כל

יח] אחד מהבחורים שדרכו לאחר עבודתו הגיע מוקדם בתחילת הסעודה, ואמר לו מו"ר בדרך צחות שמוכא על הרה"ק הר"ש אייגר מלובלין זי"ע שנכנס בר"ה

השנה בעז"ה לעשות העבודה בזמן מוקדם כמו שצריך.

יט] דיבר משימת הרמב"ן (המובא בב"י בהל' פסח ומבא ג"כ בפמ"ג) שמפרש את המצוה דאורייתא שנצטוינו ביו"ט לעשותו "מקרא קודש" שנכלל בזה החיוב לפרסם במעמד רבים מישראל שהוא יו"ט, ומקיימים מצוה דאו"ז ע"י שמתפללים תפלת יו"ט בציבור ששם כתפלה מזכירים שעתה הוא יו"ט, וא"כ יוצא מדבריו שתפלה בציבור ביו"ט היא מצוה מדאו".

כ] והקשה מו"ר שהרי קי"ל (סי' ס' ס"ד) דבמצוה דאו' מעכב הכוונה לצאת יד"ה המצוה שעושה, וא"כ הרבה מבנ"י שאין יודעים ממצוה זו ואין מכוונים בתפלת היו"ט לקיים מצוה דאו' דמקרא קודש לכאו' מפסידים ואין מקיימים מ"ע זו, אך סיים שבאמת כבר האריך בענין זה בביאור למס' ברכות די"ל דבכל פעולה שעושה האדם לשם עבודת הש"י ולשם קיום מצות המלך אף שאינו מכין לשם איזה מצוה פרטית עושה זאת מ"מ העיקר שאין מעשהו בבחי' 'כמתעסק בעלמא או לכוונה אחרת' כלשון השו"ע הרב (סי' ס' ס"ה) אזי יוצא בה יד"ה כל המצוות שיש בפעולה זו וא"כ כל מי שבא לביהכנ"ס להתפלל וכוונתו בכללות לקיים בזה את מצוות הש"י יוצא בזה ידי כל המצוות שכלולות בתפלה שמתפלל, (כגון מ"ע דאמונת ה' ויחוד ה' ויראת ה' ואהבת ה' ודבקות בה' ובטחון בו וכו' שכולם המה מ"ע מדאו' ומקיימים אותם בתפלה בכוונה אף שלא כיון בהדיא לשם קיום מצוות אלו היות שכוונתו בכללות לקיים מצוות הש"י), וה"נ י"ל בענינינו שיוצא גם יד"ה מצוות מקרא קודש דהרמב"ן הנ"ל אף שלא כיון אליה להדיא [ואמנם לכתחילה הרי שלמות מדרגת הכונה היא ע"י הכוונה בפרטות לכיון לשם איזה מצוה עושה זאת

ובמובא לכוין לפני קרי"ש ולפני הזכרת זכירת יצי"מ, וכן מן הראוי לכוין בכל פעולת מצוה וכמו שא"י בסידור אור השנים בארוכה על כל מצוה בפרטות, וכן אי' מהבנ"י בדרך פקודיך, וכן יש המדייקים כן מלשונות הפוסקים, (כמש"כ בביאור עמ"ס ברכות הנ"ל), אלא דלגבי בדיעבד י"ל שיוצאים בכל אופן כמש"כ שם בארוכה].

כא] הזכיר את הווארט של החידושי הרי"ם זי"ע שמבאר ענין דשני הלחם שהוא כנגד בחי' לחם מן השמים (מן) ולחם מן הארץ, וקושר זאת אל המעשה המובא שהרה"ק הרר"ז מאניפולי כשהיה הולך למסעות לגבות ולאסוף כספי צדקה היה אומר ברוח"ק לפני שנכנס לכל עיר כמה מעות יגבה בעיר זה, והמגיד מטשערנוביל זי"ע אמר ע"ע שהוא אינו בדרגה כ"כ גבוהה ואינו יכול לומר לפני שנכנס לעיר כמה מעות יקבל בעיר זו, אבל הוא בדרגה אחרת שכשיוצא מהעיר יודע הוא בדיוק כמה מעות יקבל בעיר זו, ולכאו' צ"כ מה הדרגה בזה שיודע אחרי שיוצא מהעיר כמה מעות גבה, אלא אמר ששמע הביאור בזה שכמו שהצדיק שמישיג ברוח"ק לפני הכניסה לעיר כמה מעות יגבה הרי מאיר אצלו אור האמונה שמכיר ומשיג בחוש את ההשגחה העליונה שקוצבת עבורו מראש הסכום המדויק שנגזר עליו, הרי דרגת הצדיק השני היא שהיתה לו אותה דרגת בהירות באמונה ובהשגחה שאף שלא השיג ההשגחה ברוח"ק לפני שנכנס לעיר אך אחרי שהיה בעיר השיג ברור בכל מה שקיבל את אור האמונה וההשגחה העליונה, וזהו הענין דשני הלחם שיש להניף את הלחם מן הארץ, ואנו מאחדים את הלחם מן הארץ אל המזן שהוא לחם מן השמים, שנזכה להכיר ולראות את האמונה וההשגחה בתוך כל עסקי הלחם מן

הארץ באותה דרגה ובהירות של הכרת האמונה כשירד לבנ"י כל יום הלחם לפי הטף מן השמים.

כב] דיבר בקצרה מענין לימוד המשניות
בליל שבועות שמצא שאף שהטור ברקת אוסר כידוע לימוד המשניות בליל שבועות שאז זמן היחוד במטרוניתא וכו' וגם רבינו הר"ק מקאמרנער אוסר עפ"י דעתו מ"מ עתה שנתפרסם כתבי הרמ"ע מפאנו שנחשב הרמ"ע יותר קרוב לדעת האריז"ל (שדבריו הם מהר"י פרוג שלימד אותו דעת האר"י משא"כ הטור ברקת אף שהיה תלמיד המוהר"ו מ"מ כותב הרבה דעת עצמו) והרמ"ע מעתיק לימוד המשניות בתיקון ליל שבועות, א"כ מסתבר שגם הר"ק מקאמארנא היה חוזר בו מאיסורו הזה, וצ"ע, וכן מתרץ הרמ"ע מפאנו שם את הקושיא שנשאר בה המהר"ו בצ"ע על דברי הפלא של הזוה"ק שהיו מעלים את שני הלחם על המזבה, והרמ"ע מתרץ שם הקושיא, עיי"ש, (וכן כותב שם שיש ללכת להמקוה ליל שבועות רבע שעה לפני עלות"ש שאין מפורש כן במהר"ו).

כג] הזכירו לפניו את היאצ"ט של הגר
צדק אברהם בן אברהם מוילנא הידוע, וביאר הא שהגר"א היה כ"כ קשור עם הגר צדק הזה (שרצה להצילו אף בשמות הק' וכו') וכן אח"כ היו קברם זה ליד זה ואחל אחד על שניהם, והסביר עפ"י דברי רביז"ל (לקו"מ יד') שמבאר את הענין שלא ברכו בתורה תחילה שיש לעלות בתורה"ק שלומדים לשמה אל תחלת ושורש נשמתו שעיי"ז מגיע הארה לפושעי ישראל שמושורש נשמתו ומחזיר אותם בתשובה עיי"ז עיי"ש, וכן היה אצל הגר"א שע"י התורה לשמה שלמד הגר"א העלה את הניצוץ קדוש של הגר שהיה משורש נשמתו של הגר"א והביא אותו להתגיייר (והזכיר בקצרה שאף שמוכח קבלה

שאמר הגר"א שבשעת הקידוש ה' הגדול שנעשה על ידי המסי"נ של הגר צדק נחלשה הקלי' דה'בת מלך' המביאה למומאת הידיים בשינה מ"מ אין שום מקור מהגר"א להקל בשביל כן למעשה בהליכה ד' אמות בלא נט"י ולא כמו אלו שהקילו בכך משום זה, כמו שאמר למו"ר בנו של הגרשז"א זצ"ל שאעפ"י שאביו ידע מקבלה זו לא היה ס"ל שהגר"א הקיל משום זה למעשה בהליכה ד"א וכידוע כמה שהגר"א החמיר ונזהר מטומאה זו, ולא כמו שנתפרץ בזמן האחרון להקל בענין הליכה ד"א ולסמוך על סברת הרשב"א וכו' שהיא נגד הסכמת כל הפוסקים וכולל המ"ב שהיה מתלמודי תלמידי הגר"א ובכ"ז פסק לאיסור בזה, ואין שום ספר מתלמידי הגר"א שמקיל בענין זה, והמקילין בזה נשענים על שמועות הפורחים באויר שאסור על פי דין לסמוך עליהם), והזכיר את הווארט מהגר צדק שפירש את הפסוק הללו את ה' כל גוים וגו' כי גבר עלינו חסדו, שכיון שכ"כ יגדיל ויגביר עלינו ה' את חסדו לעת"ל כבר לא יהא נחשב לנו כל הצרות שעשו לנו הגוים בגלות לכלום ולא נדרוש מה' שינקום בגוים כ"כ על מה שעשו לנו ועיי"ז יהללו הגוים לה' [ואמר כעיי"ז גם לאלו שהרגוהו ששאלוהו אם ינקום בהם על כך והמשיל להם שכמו שכשהיה קמץ ושיחק עם חביריו והרסו לו הבנין שבנה מהחול, וסבר לעצמו שכשיגדל ויהא הוא הפריץ אז ינקום בהם ויענישם כמו שצריך ויהרגם על כך, ואח"כ כשגדל שכח מזה לגמרי, כך כשיעלה למעלה יהא אצלו שריפת הגוף ששרפו כהריסת בנין של חול של הילדים הקטנים ולא יהא נחשב לכלום].

כד] שאלו מענין מה שהוסיף משרע"ה יום
אחד מדעתו וניתנה תורה התורה לר"י ביום ז' בסיון במקום יום ו' בסיון, והלא כל הבריאיה היתה תלויה ועומדת על "יום השישי" שהוא יום ו' סיון בדברי חז"ל, וא"כ שנכתב כבר במפורש בתחילת התורה

דברי אמת (בהתנהגות מהרב המחבר שבתחילת הספר אות י"ב) שדחע"ה הסתפק האם יש עליו להרוג את שאול המלך ע"ה שהוא רודף אחריו להרגו והבא להרגך וכו' או שמכיון שסבר שאול שדוד המלך הוא מורד במלכות (שלא ידע שאול שנמשח דוד למלך ע"י שמואל) לא נחשב כרודף, וכיון שלא היה יכול להכריע הספק ע"י בירור בתורה"ק ע"כ הכריע הספק עפ"י הרגשת הדבקות, היינו שהתחיל לעשות איזה פעולה של כריתת מעילו של שאול המלך ע"ה שהוא פגיעה בכבוד המלך כדי לבדוק עי"ז איך ירגיש אח"כ את הדבקות בהשי"ת, שאם ירגיש תוספות עונג בקירבת ודבקות השי"ת אחרי פעולה זו ביין מזה שכן הוא רצון ה' ומצוותו להרוג את שאול וכו' ומכיון ש"יך לב דוד אותו" (שמואל שם) שאדברא הרגיש חסרון וסילוק אור ועונג השראת השכינה מליבו בפעולה זו השיג וידע מזה שרצון ה' שלא להרוג את שאול, וה"נ השלמות של מ"ת שיתקיים בכל יהודי אנכי ה' אלקיך – בפרטות, שהשי"ת משרה אלקותו על כל יהודי (כפי המדרגה שמטהר ומכין עצמו לכך וחפץ ומשתוקק שתשרה עליו השכינה) וע"י השראת השכינה והדבקות הזאת יכול בכל רגע רגע לכיון לעשות רצון השי"ת כראוי בכל דבר אף במה שאין מפורש להדיא במצוות ה', שזה בחי' ומעין האור דהנבואה שתשרה על כל יהודי לעת"ל, וכמו היבום דבועז לרות כנ"ל שהיה עפ"י רוח"ק, וכנ"ל שמייבום זה התנוצץ ונולד שורש האור דדוד בן ישי ע"ה (שהתנהג בדרך זו כנ"ל) שהוא שורש האור דמשיח צדקינו שיגלה בשלמות את דרך הגבוהה הזו של שלמות התורה"ק, שהיא תורה דעתיקא סתימאה שיישינו על ידה בנבואה מהו רצון ה' והשעשוע שרוצה להשתעשע עמנו בכל ענין ובכל עת, ויה"ר שתתגלה בקרוב תורה דעתיקא סתימאה לעיני כל ישראל ברחמים

שצריך להיות מ"ת ביום השישי איך החליף זאת משרע"ה ליום ז', וענה לו עפ"י המובא בבני יששכר בענין הקיצים שהקב"ה מחליף את הזמנים ומכנים את האור של שנת הקץ שגילו הצדיקים לשנה אחרית וכך משרע"ה הכנים את האור הרוחני של יום השישי והעבירו ליום ז' סיון.

כה] תמה בענין היבום של רות ע"י בועז דלכא' לא מצינו כלל בתורה כזו מצוה של יבום, דאין יבום אלא באחי חמת ולא בקרובים רחוקים כמו בועז שהיה בן דודו של מואב (שלא למלך היו ג' אחים – טוב ושלמון שהיה אביו של בועז ואבי נעמי כדאי' בבבא בתרא צ"א ע"א), ובשלמא אצל יבום דיהודה ותמר וכו' כבר ביאר הרמב"ן שכן היה מקובל לפני מ"ת לנהוג יבום בקרובים וכו' (יש לציין שברמב"ן שם איתא: "וזהו ענין בועז ונעמי והשכנות"), אך המעשה דבועז ורות שהיה אחרי מ"ת צ"כ דבדאי נתבטלו המנהגים של קודם מ"ת אחרי שניתנה התורה, וא"כ הרי בתורה לא אשכחן שום ענין ביבום כזה, ואמר לתרין שצ"ל שהיה זה בבחי' רוח"ק והשגה לבועז שיש עליו לישא את רות בבחי' מצות יבום (וכזה נתחייב גם הפלוגי אלמוני ביבום, ובבחי' נביא שיכול לחדש מצוה בהוראת שעה), וסיים ש"ל שזה ג"כ אחד מהמעשים לקרוא מגלת רות כהכנה למ"ת ללמדנו ששלמות מ"ת הוא שיוזכה כל אחד מישראל להשראת השכינה ודבקות כזאת שתלמד אותו בכל רגע רגע מה צריך לעשות עתה ואף בדברים שאינם מפורשים במצוות התורה, והסביר בזה שהצדיקים שהם דבקים בהשי"ת בכל רגע רגע והמה מרכבה לשכינה הרי יודעים ומשיגים ע"י דבקותם בה' בכל רגע מה רצון ה' שיעשו, והזכיר בזה את דברי האלשיך הק' בספר מראות הצובאות (שמואל א' כ"ד ה') שמביא החוזה זי"ע בספר

גדולים ובחסדים מגולים תיכף ומיד לאלתר אמן.

כז] דיבר מענין מה שהתפלל רבינו
הבעש"ט הק' זי"ע לפני פטירתו
"אל תבואני רגל גאווה" שהרה"ק מקאמארנא
זי"ע מאריך בזה בספריו בכמה מקומות,
ואמר שאמנם יש לומר בחי' עמוקה וגבוהה
נוספת בביאור ענין זה עפ"י דברי הבעש"ט
הק' עצמו (בעש"ט עה"ת) שענין הגאווה
דקדושה (בבחי' "ויגבה לבו בדרכי ה'") שמשמה
ומחק עצמו בעבודתו ע"י שמאמין בחשיבות
עבודתו ובנח"ר שעושה עי"ז להשי"ת שמתפאר עמו
השי"ת וכו') חשוב למעלה אצל השי"ת בדיוק
כמו ענין הענוה (שהרבו בספה"ק להזהיר עליה)
[והיינו שהגאווה דקדושה הזאת בעצם היא
גאווה של השי"ת שמאמין שהשי"ת מתפאר
כביכול בעבודתו"י שבנ"י עושים ומחשיב ה'
את העבודה"י וזוהי זוכה ל"ויגבה לבו בדרכי
ה'", ואינה סתירה כלל לענין הענוה שהאדם
יודע שלא להשי"ת יתן חשיבות לעבודתו
הרי הוא ועבודתו אינה כלום (ומי שמתגאה
בעצמו בעבודתו כאילו יש לה חשיבות בפנ"ע
וכאילו הוא עשאה ומצד כוחו, ואין מגלה בהכרתו
את האמת שכל כוחו הוא רק מהשי"ת שהוא הנותן
כה לעשות חיל, הרי בזה "תועבת ה' כל גבה לב'
שעול לגרום בגאותו שלא יתפאר ה' בעבודתו
וממילא באמת לא יהא לעבודתו שום ערך ה", שכל
הערך של העבודה זהו כנ"ל משום שהשי"ת יש לו
נח"ר ממנה ומתפאר בה), והנה מכיון
שהבעש"ט הדגיש כנ"ל שעבודת הגאווה
דקדושה חשובה לא פחות מעבודת הענוה
והביטול יש לרמוז בתפלה שהתפלל לפני
פטירתו "אל תביאני רגל גאווה" שהתפלל גם
שיזכה לשלמות הגאווה דקדושה, היינו שיזכה
להתכלל לגמרי בגאווה של הקב"ה וכדלהלן,
ובאמת אי' שהבעש"ט הק' גילה לבנו הר"צ
זי"ע שאחרי פטירתו נחיה ממנו השם הק' של

שם מ"ב וכשירצה בנו לדבר עמו ולקרוא לו
יכוין בשם הק' מ"ב, והיינו שנכלל לגמרי
בגאווה דקדושה של הקב"ה, שהלא שם ע"ב
הק' הוא שם דעולם האצי' שבבחי' החכמה
שבבחי' הביטול לאלקות, ושם מ"ב הק' הוא
השם שעולים בו למעלה (כידוע מכוונת
קרישעה"ט) שבבחי' האש העולה מלמטה
למעלה שבבחי' הישות והגאווה דקדושה,
וא"כ כיון שאשכחן שהבעש"ט הק' נכלל
לגמרי דייקא בשם מ"ב ש"מ שזאת היא
תכלית כל עבודתו, וא"כ מסתבר שאמנם ע"ז
היתה תפילתו הנ"ל שלפני פטירתו (שלפני
הפטירה מתגלה ג"כ התכלית והתוצאה של כל
העבודה דכל ימי חי' הצדיק).

כז] ופירש מו"ר הביאור הפנימי איפה
מרומז כל ענין זה בפסוק הנ"ל
בהקדם ביאור שורש הגבוה והעליון דהגאווה
דהקדושה שהוא במקום הכתר העליון
והגבוה ביותר (ששם הוא בחי' אני ואין כאחד),
ויובן זאת עפ"י מה דאי' בדרושי עולם
המלבוש (עיין ים החכמה תשס"ה עמ' ע"ב-ע"ט
בארוכה) בסוד מה שאמרו חז"ל (מד"ר שמות
פר' נ') שבשעת בריאת העולם נתעטף
הקב"ה בטליתו (בסוד הפסוק "עוטה אור
כשלמה") והיינו שאותיות התורה נהיו בבחי'
מלבוש (בסוד הפסוק "ה' עוז לעמו יתן ה' יכרך
את עמו בשלום" אותיות מלבוש) [ועיין בדרוש
הנ"ל איך שנהיה המלבוש מהצטרפות כ"ב
אותיות התורה שהאירו האותיות זה לזה
בעוז ותעצומות ונהיו מהם ניצוצות ואותיות
עד אין מספר עד שעשה ה' מהם בחי' האור
שיש בו קצוות כביכול ובבחי' רבוע שהוא
נקרא המלבוש שהוא מאורו של א"ס ב"ה
בעצמו בסוד הדין קמצא דלבושיה מיניה
וביה (מד"ר בראשית פכ"א) שמלביש כל
המלבוש את נקודה האמצעית שהיא שם
הוי"ה ב"ה עיי"ש בארוכה].

רגל גאווה" היינו שעלה עתה להיכלל במקום שנהיה בה התחברות של אות א' עם אות ל' כנ"ל שהוא המקום שבבחי' הגאווה העליונה דקדושה, ועי"ז "תביאני רגל גאווה" שמשם א"ל ב"ם נחיה מציאות הגאווה והישות של מלכות ה' בעולם, (והתפלל הבעש"ט שגם נשמתו הק' תכלל בהגאווה דקדושה דהש"י וכמו שהזכרנו שנתקבלה תפילתו שנכלל נשמתו בשם הק' מ"ב שהיא בבחי' הגאווה דקדושה כנ"ל).

[ל] ודיבר מו"ר בקצרה מענין הגבוה הזה גם בקידושא רבא של מאכלי חלב שאחרי תפילת מוסף ביום חג השבועות, ואז דיבר מה שנוגע מענין הזה לעבודה"י של כל אחד מישראל, שכל אחד מבני"י יש לו ללכת בדרך רבינו הבעש"ט הק' שבחליכה בדרכו תבא הגאולה ברחמים ובשמחה דייקא, ויש לקיים הפסוק "ישמח ישראל בעושי"ו" (ומרומז שמו הק' של רבינו הבעש"ט) שבפסוק זה ג"כ מרומז ענין הגאווה דקדושה שאנו שמחים ומתגאים במה שהשי"ת שמח ומתפאר בנו, ויש לכל אחד מישראל לשמוח ולהחשיב כל דבר קטן שמזכירו הש"י בעבודה"י היות שהש"י שמח בזה ועי"י שישמח בכל דבר קטן שהוא זוכה לעשות ישמח גם בכל דבר שעושה חבריו (ויסתלק ממנו עי"ז הקנאה והצרות עין בחבריו עד שאינו יכול לשמוח בעבודת חבריו, שזהו מחמת שאינו מרוצה ושמח בעבודת עצמו ע"כ אינו סובל שלחבריו יהא מה שאין לו אך כששמח בשלימות בכל דבר קטן של עבודת עצמו ומחשיב אותה עד א"ם, עי"י שיאמין וידע שיש לזה חשיבות אצל השי"ת וא"כ המה א"ם שהרי הקב"ה ומדותיו הם א"ם א"כ כבר אין לו שום חסרון מכל חבריו ויכול לשמח בעבודת חבריו) ועי"ז שיוזכו בנ"י לקיים "שמח ישראל בעושי"ו" יזכו להוציא אל הגילוי הגמור את שמחת השי"ת דבנ"י בגילוי משיח צדקינו (ישמח אותיות משיח) בב"א.

[בח] והנה אי' שם שחלק העליון של המלבוש היה עשוי מאותיות א' עד אות כ', וחלק התחתון מאותיות ל' עד אות ת', ועוד מובא שם הענין של התחלקות וקיפול המלבוש והיינו שהמלבוש שהיתה בצורת ס' סתומה התחלקה לשנים ונעשה ממנה בחי' של ב' נוני"ן (שו"ס ב' הנוני"ן של פר' ויהי בנסוע הארון שסודן גדול ועצום עד שאי' שהמכוונים כשיוצא לדרך ואומר פסוק ויהי בנסוע הארון וכו' לא ינוק בדרך) ועלה חצי התחתון דהמלבוש להתחבר עם חצי העליון דהמלבוש ועי"ז התחברו אות א' דבחיצי העליון דהמלבוש עם אות ל' דחצי התחתון (ואות ב' דחצי העליון עם אות מ' דחצי התחתון, ועי"ז יוצא צירוף האותיות של א"ל ב"ם ג"ן).

[כט] והנה י"ל שהקיפול במלבוש ועלייתה היא בבחי' ומשל לאדם חשוב שכשמתיישב במקומו מגביה ומקפל בגדיו למעלה, והנה באמת אי' במאירי שפעולה זו של הגבהת וקיפול המלבוש היא תנועה של גאווה אצל אנשים חשובים, וכמ"כ למעלה כביכול התגלה עי"י קיפול המלבוש בחי' הגאווה דקדושה דהמלכות של ה' בעולם, וזהו סוד הפסוק ה' מלך גאות לבש, שע"י המלבוש והקיפול למעלה נתגלה בחי' הגאות של מציאות מלכות ה' [ואמנם גאווה דקדושה הזאת של גילוי מלכותו היא בבחי' במקום גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו שכל מה שמגלה השי"ת את מלכותו הוא בחי' השפלה וצמצום א"ם לתחתונים כדי שיוכלו לקבל מאורו, והיינו בחי' אני ואין כאחד]. ועפ"ז יש לבאר שהבעש"ט הק' התקשר לפני פטירתו ונכלל בשורש הגבוה הזה של מלכות ה' שכל גאווה וישות שיש בעולם הוא באמת רק הגאווה והישות האמיתית של מלכות ה', שנמשך מכח הקיפול בהמלבוש, וזה מרומז במה שאמר רבינו הבעש"ט א"ל – תביאני

לא] דיבר עוד על מצות "אנכי ה' אלקיך" שנאמרה המצוה בפרטות לכל

יהודי שיתעסק ויתחזק בקיום מצות האמונה (שנלמדת מאנכי ה' אלקיך פסק הרמב"ם וכו') עד שיזכה עי"ז שישירה עליו במיוחד אור השכינה הק' וכו' וכנ"ל, ואמנם ידוע מה שאמרו חז"ל (שמות רבה מ"ג, ה') במדבר רבה י"ט, ל"ג) שמען משרע"ה להשי"ת להמליץ על בני"י אחרי חטא העגל שלא צוית להם על האמונה אלא לי בלבד כמוזכר אנכי ה' אלקיך בלשון יחיד וכו', ולכאן תמוה דודאי דמשרע"ה בדיבוריו להשי"ת אין מדבר ח"ו דבר שאינו אמת ואיך ימען משרע"ה טענה הנ"ל, וביאר בזה עפ"י דברי בעל התניא זי"ע שמבאר מדוע מצות יחוד ה' ד"שמע ישראל ה"א ה' אחד" נאמרה במשנה תורה דייקא (והלא משנה תורה היא כידוע בבחי' של "משה מפי עצמו אמרן" מגילה ל"א ע"ב) והיינו ששכינה מדברת מתוך גרונו של משרע"ה וכדברי התוס' שם, והיא דרגה הפחותה מהחומשים הקודמים שהם מפי הקב"ה היינו במדרגת נבואה יותר גדולה, והלא לכאן מצות יחוד ה' שהיא שורש ויסוד ותכלית התורה"ק היתה צריכה להימסר בדרגת נבואה היותר גדולה שבחומשים הקודמים ולא במשנה תורה, ומבאר בעל התניא שא"א לזכות לקיים מצות יחוד ה' אלא דוקא בהתקשרות ובביטול לדרגת משרע"ה שהוא מי שמשיג באמת ענין יחוד ה', שנשמתו שמבחי' האצי' בבחי' 'ונחנו מ"ה' רואה ומשיגה בחוש את ביטול כל העולם במציאות לאלקות שמחיה את כל העולם מאין ליש בכל רגע, ומשרע"ה (ואתפשטותיה דבכל דרא בצדיקים עיני העדה) הוא שמאיר אור היחוד לנשמות בני"י, שאף שנשמתם של בני"י כבר התלבשה בלבושי עולמות התחתונים המסתירים על היחוד מ"מ מכח התקשרותם וביטולם לנשמת משרע"ה יוכל להאיר אף בהם התנוצצות

אור היחוד, וע"כ אי' בספר אמרי בינה בפתח השער שמצוה זו של אמונה א"א לקבל רק דרך הצדיק האמת, לפיכך אמר משרע"ה שמע ישראל שצריכים לשמוע אליו דבלתי התקשרות להצדיק א"א להגיע למצות האמונה והיחוד והטעם דהיחוד הוא למעלה מהשגה ורק דרך הצדיק אפשר להיות דבוק ברזא דמהמניתא] ועוד דמצות שמע ישראל הוא דוקא בצורת התלבשות השכינה בגרונו של משרע"ה להראות שמצוה זו אפשר לקיים כראוי רק בסיוע כוחו של נשמת משרע"ה שהוא זכה לביטול הגמור (עד שיכול משרע"ה לומר המצוה בבחי' מפי עצמו ובלשון כאילו הוא המצוה עצמו מרוב ביטולו בתכלית לשכינה המתלבשת בו ע"י יחוד ה' שזכה להשיג ולראות וע"כ הוא זה שמאיר זאת לכל ישראל שאינם בדרגה זו), ובזה אתי שפיר שאמנם אף שכל ישראל נצטוו במצות אנכי ה' אלקיך מ"מ דברי משרע"ה אמת לי צוית ולא להם והיינו שמצות האמונה ניתנה באופן זה שהשי"ת מצוה אותה מקודם למשרע"ה שהוא זה שיכול להאיר אותה אח"כ לכל ישראל, וא"כ כשחטאו בני"י בעגל נמל משרע"ה האשמה על עצמו, שהוא כביכול לא עשה המוטל עליו ולא האיר לבני"י כראוי את אור האמונה והיחוד וע"כ נכשלו בעגל ונע"כ אמר משרע"ה "מחני נא מספרך" וגו' היות שאני הגורם לחטא העגל, ובמ' יום שהתנפל משרע"ה לפני ה' בביטול הגמור לה' של "לחם לא אכלתי ומים לא שתיתי" וגו' האיר אז בשורש לכל ישראל את יחוד ה' עד שתקנו בזה פגם העגל והוריד להם משרע"ה לוחות שניות ביוהכ"פ (שנקרא ג"כ יום מתן תורה כדברי חז"ל סוף מס' תענית) שע"ז יש בכח כל ישראל לקיים מצות אנכי ה' אלקיך בכח דמשרע"ה שמסר נפשו על ישראל להאיר להם אור היחוד כנ"ל ונהסמין עוד לזה את דברי הזוה"ק (תורת חיים לאדמו"ר האמצעי

שמות ח"ב עמוד רפ"ה, ובתורת שמואל תרכ"ז עמוד ס"ו) עה"פ "ונתתי עשב בשדך לבחמתך", שונתתי קאי על משרע"ה, שהוא נותן ומאיר אור היחוד שנרמז בשם הק' ע"ב דבתיבת עש"ב ובאות ש' שהיא צורת ג' וזין שמרמז על ג' הפסוקים דויסע ויבא ויט שמהם יוצא שם ע"ב, ומאיר משרע"ה את אור היחוד והביטול דשם ע"ב לנשמות הנמוכות של בני"י שבבחי' בהמות שאינם רואות היחוד].

לב] עור דיבר בארוכה מענין פסוק דאנכי ה' אלקיך, ונקודת הענין היתה דאנכי הוא בחי' עצמות אלקות שע"י שמתקשרים בה' בבחי' גבוהה זו יש הכח להמתיק כל הדברים דבבחי' חיבור דהוי"ה אלקים.

לג] אחד מהבחורים שאל איזה ברכה לברך על סלק טחון שרצה לאכול מהשיירים של מו"ר, ואמר בדרך צחות שכיון שאין כאן כמעט מה לאכול הוי זה רק בחינת מן, ונכנס מזה מו"ר לדבר בענין הברכה שהיו מברכים בני"י על המן [כמש"כ כ"ק אדמו"ר מאלכסנדר בספר חשבה לטובה בפר' בשלח שלשיריים של צדיקים יש קדושת המן] שמצינו כמה נוסחאות לברכה זו, שרבי יהודה החסיד בספר חסידים (הוצאת מקיצי נרדמים, סימן אלף שש מאות וארבעים, תתתמ, עמוד שצט) כתוב שבירכו על המן "הנותן לחם מן השמים" ושכן בירך אליהו הנביא זל"ט על עוגת הרצפים, וברמ"ע מפאנו (מאמר שבתות ה' חלק ו') כתב שבירכו על המן "המוציא לחם מן השמים", וחבא"ח (בשו"ת תורה לשמה סי' ס"ג) כתב דברכו עליו "הממטיר לחם מן השמים" כלישנא דקרא "הנני ממטיר לכם לחם מן השמים", ואמנם הבני יששכר (מאמרי השבתות מאמר ג' אות ג') מביא דעת מקובל

אחד (בשם הרב המקובל ר' ישראל דוב גילערנטער מדרוהוביץ בעמח"ס רביד הוזהב עה"ת) שלא ברכו על המן כל עיקר כיון שכל עיקר הברכה לברר ניצוצין ולהפרידם מן הפסולת ובמן לא היה פסולת, והבני"י כתב שנהנה מדבריו מאוד שלדעתו הם קרובים אל האמת, (וכן ציינו שם המו"ל דהבני"י החדש עם ביאור הצבי והצדק שכ"כ בשו"ת בית יצחק חיו"ד ח"א סי' פ"ד, והוכיח כן מן התוספתא), ואמנם כבר ציינו רבים לדברי הזוה"ק (פרשת בשלח דף ס"ב ע"ב) שכתוב להדיא שהיו מברכים בשמא קדישא על המן (ועיי"ש שמציין הרבה ספח"ק שדנו ופלפלו בנידון זה, ועיי"ן בשו"ת יהוה דעת חלק ו' סימן יב').

לד] ויישב ופירש מו"ר הדעה שהיו מברכים על המן שזה בבחי' הברורים שעושים בתפלות דשב"ק, שאף שבשב"ק הכל עולה ונכלל בעולם האצ"י שגם ששם הכל טוב ומה צריך עוד לברר בהם, אלא דהברורים הם בבחי' העלאת הטוב גופא מדרגה לדרגה יותר גבוהה, וה"נ בענין הבירור דהמן.

לה] דיבר מדברי חז"ל (ירושלמי שקלים פ"ו ה"א, סוטה פ"ה ח"ג) שהלוחות היו מכתב אלקים "מזה ומזה הם כתובים" ומובא בחז"ל שם דעות דכל העשרה דברות היו כתובים על כל לוח בפ"ע, וכן יש דעות שהיו נכתבים כל ה' דברות על כל צד בכל לוח (והיינו ד' פעמים כל ה' דברות מד' הצדדים של כל לוח), ואי' עוד שהיתה חקיקת הדברות מעבר לעבר וא"כ היו הכל באופן של נס גמור (שכיון שחקק ה' דברות מצד אחד עד לעבר השני א"א בדרך הטבע לחקק בצד השני ג"כ העשרת הדברות באותו מקום וכו'), ולכא"ו צ"ב והלא אין הקב"ה עושה ניסים סתם, ומה הצורך והתועלת בנס זה דחקיקת הדברות מכל הצדדים וכו', וביאר מו"ר בזה שזה כדי שיראו בני"י בחוש ויחקק

היטב בדעתם שהתורה"ק אינה דבר טבעי וגשמי ח"ו וממילא גם השגתה וידיעתה אינה לפי הבנת וגדרי ומבע השכל הגשמי והטבעי, אלא יבינו שמכיון שהתורה"ק היא אור אלקות שלמעלה מהעולם, שירדה והתלבשה בתוך העולם באופן של נס ופלא גמור א"כ גם השגתה וידיעתה ודרכי קנינה הם ע"י לימודה באופן הראוי ללמדה בקדושה וטהרה ונתינתה מסיני באימה ביראה

ברכתת וזיע ובביטול להשי"ת ולצדיקים האמיתיים מלמדי התורה"ק שבבחי' ניצוצי משרע"ה שמתלבשים בחכמי כל דור וכו' (כמו במ"ת שזכו בני' ל"גם כך יאמינו לעולם"), וככל שמרבים יותר בכל קניני ודרכי השגת התורה"ק האלו יכולים לזכות יותר אל התורה"ק ולהשגת החיות ואור האלקות שבה, שהיא דבר שלמעלה מכל גדרי העולם הטבעי השפל הזה.

סעודת היום

לז' שאל אחד מהתלמידים בסעודת היום עפ"י דברי הרש"ש (נהר שלום דף ל"ז ע"א) שסעודת יו"ט דשבועות היא כנגד שתי הלחם שממשיכים בסעודה את המוחין דפכ"פ ואת הה"ח שהיו נמשכין ע"י שני הלחם (שזה דבר חידוש דלא אשכחן בשאר יו"ט שהסעודה תהיה תמורת הקרבנות), [ומרומוז כן לכאן] גם ברמ"א הידוע שזהו המעם דאכילת מאכלי חלב בשבועות וכו' והלא עם שתי הלחם היו באים שני כבשי עצרת (שהם שלמים הנאכלים לכהנים כמו השני הלחם) ומדוע עבדינן בסעודה המשכת המוחין של שתי הלחם בלבד ולא גם של שני הכבשים, וענה מו"ר (בדרך אפשר) ש"ל שהבשר בהמה שאוכלים בסעודת יו"ט הוא כנגד כבשי העצרת.

לז' ודיבר אודות כוונת האכילה של סעודת יו"ט דשבועות שהדפיסו בסידורי הכוונות החדשים שבדורינו, ואמר ע"ז שאין מקור לסדר הכוונות איך שהם סידרו (שחסר בסדר הכוונות הזה הרבה), אלא יש לבין בסעודה שוב כל הכוונות דהתפלה, וכמו שנסדרים בהד' שמו"ע של לחש וחזרה של שחרית ומוסף.

לח' אחד מבני יוצאי עדת הליטאים שאל אותו בקשר להליכה למקוה

בשבת ויו"ט שהגר"א זי"ע כידוע מנע זאת אף כשנצרך למבילה (מחשש סחיטה וכו') כמובא במעשה רב אות קכ"ה ובביאור הגר"א סי' שכ"ז ס"ח), וענה שתלמידי הגר"א בעצמם הלכו למקוה בשבת כשנצרכו כמובא בפאת השולחן בתוספותיו למעשה רב "שהיה מזהיר מאוד למבול אבל יזהר שלא יבא לידי חילול שבת ח"ו וכו', וכן בספר אמרי קדש מתלמיד הגר"א כותב למבול בשבת כשצריך, וכן בשו"ת פאת שדך (ח"ב סי' פ"ח) מעיד ששמע מהגר"ר בענגים שהוא עד מפי עד שהגר"ח מואלאזין היה הולך לבית הטבילה בשבת, וכן מביא שאומרים כן על הגר"ש סלנט שג"כ היה תלמיד תלמידי הגר"א והיה טובל בשבת ועוד, ולכאן איך עשו זאת נגד דעת רבם אלא כבר ביאר בזה בשו"ת תשובות והנהגות ח"ב סי' ר' ועוד שעיקר חשש הגר"א היה על אלו הע"ה שאינם יודעים לזהר מסחיטה ובזמן הגר"א לא היו רגילים ע"ה למבול בשבת וחשש הגר"א שע"י שהת"ח ילכו ילמדו מהם הע"ה ויכשלו, וע"כ תלמידיו היו הולכים בצנעא ונזהרים שלא ילמדו מהם הע"ה, אך עיי"ש שבימינו אין שייך מעם הגר"א. [ובביאור"ל סי' שכ"ו (ד"ה אדם מותר וכו') האריך בזה מחמת חשש איסור מתקן כנראה מביאור

ד"א ח' שמי' ואת הארץ שמרמו על תפילת הנץ שהיא המחברת יום לילה שבבחי' חיבור שמים לארץ והיא מסוגלת ביותר להמשיך את אור הגאולה (וכמו שהאריך בזה בשם התולדות יצחק תלמיד תלמידי הגר"א בביאור למס' ברכות דף ט' ע"ב נדפס בים החכמה תשס"ח עמ' רצ"א, וכנ"ל), והדרך של בועז היתה בבחי' של הצדיק שיש לו הכח של עזות דקדושה שיכול לעורר היחוד הגבוה הנ"ל אף שלא בזמן הנץ המסוגל לזה אלא בכל זמן שהוא מתפלל הרי הוא מתחזק ומתעצם בכוונת היחוד דקובח"ו בכוונת התפלה ופועל יחוד דהנץ בכל זמן שמתפלל, וזה יכול לעשות ביותר הצדיק שיש לו את כח התורה"ק כמרומז בדברי בועז "וגאלתיך אנכי" שמרמו על אנכי דעשרת הדברות שורש התורה, ויותר מרמו על הצדיק הדבק בבחי' עצמות אלקות בבחי' קוצו של י' שיש לו עי"ז שלמות העזות דקדושה לפעול את היחוד השלם בכל זמן אכ"ר.

מא [בנעילת החג חזר על כל העשרת

הדברות דברה אחרי

דברה (כהפסקת שירה וזמרה ככלי זמר בדכיות בין כל אחת לחברתה) ולפרשם עפ"י דרך הפנימיות והעבודה עפ"י אור תורת רבינו הבעש"ט הק' זי"ע ועפ"י פירוש רבינו הק' מקאמארנא זי"ע בספרו היכל הברכה (שחקריא ממנו) [ויה"ר שנזכה לגילוי האור העליון הזה בעולם (בקונטרס דעה חכמה לנפשך)], ונעתיק כאן רק מה שהזכיר בין הדברים שענין ב' הכתרים שזכו בנ"י במ"ת (כדאי' שבת פ"ח ע"א) של נעשה ונשמע הם בבחי' נגלות התורה הק' ונסתרות התורה הק' (כדאי' בלקוה"ל חו"מ הל' מעקה ושמירת הנפש ה"ד אות ה' איך מבאר שם מהו נעשה ומהו נשמע), ובחמא העגל איבדו בנ"י את נסתרות התורה"ק, ואי' בחז"ל (שמות רבה כ"ז, ט')

הגר"א (סי' שכ"ח ס"ח) ומסיק הביאה"ל "נראה לי דאפילו הגר"א וכו' לעצם הדין אם נטמא בשבת ויו"ט גופיהו אפשר דגם הוא מודה דאין להחמיר בזה כלל וכמו דמשמע בביאור הגר"א יו"ד סי' קצ"ז וכן נתפשט המנהג להתיר" (ואמנם הביאה"ל עצמו מסיק שם עפ"י המהרי"ל "דיש למנוע מבילה דמהור גמור ולתוספת קדושה, דדי לנו במה שאנו מקילין לטבול בשבת היכא דהוא צריך לטבילה", אך כידוע כבר נתפשט המנהג וכדברי רבינו האריז"ל בזה, שאצל הנוהגים באורחותם עפ"י האריז"ל הוי טבילה זו ג"כ צורך גמור שאין לאוסרו מפני חששות דסחיטה).

לט [דיבר מענין תפילת ותיקין בכוונה

שמעלתה גדולה מאוד שאי

שעל ידה שוחטים את היצה"ר, ואמנם הדגיש דהיינו כשמתפללים בוותיקין בכוונה (ולא כהסוכרים שמעלת הותיקין דוחה את כונת התפלה שהכונה היא עצם התפלה שנלמדת מ'לעבדו בכל לבבכם' וכו') ואחד מהבחורים שאלו מה הכונה ששוחטים את היצה"ר, והראה לו בידו תנועות של שחיטה ואמר לו שכן הוא ממש בפועל שחותכים ומפרידים ע"י תפילת הנץ את הרע של היצה"ר שנמצא בתוכנו ומוציאים ומפרידים זאת מאיתנו ע"י תפילת הנץ בכוונה, ואמנם הוסיף ואמר להבחור השואל דהיינו דבכל יום מתפללים בנה"ח שוחטים עוד חלק רע עד שבמשך הזמן יוכל להיטהר ולהתקדש ולהתנקות מכל חלקי הרע לגמרי ה' יזכנו.

מז [ואמר שאמנם בזמן הנץ הזמן מסוגל

ביותר שנהיה שחיטה הנ"ל

באופן קל אך גם מי שלא זוכה להתפלל בנה"ח עליו ג"כ להתחזק בכח ובעזות דקדושה בתפלתו ויוכל ג"כ עי"ז לזכות לשחוט היצה"ר בתפלתו, ופירש בזה את דברי בועז לרות "אם יגאלך טוב יגאל" וגו' ש"טוב בגימ' השם הק' אהו"ה שיוצא מקרא

להיפך שמישיג היחוד העליון ועי"ז יורד וזוכה לכל התורה), וכדאי' מהאבנ"ז שע"י שלומדים הרבה נגלות התורה"ק בעיון ובדבקות ה' זוכה שיתגלה לו אח"כ בקל הנסתרות שבתורה"ק, ויה"ר שנזכה כולנו להשיג שלימות חלקינו בתורה"ק בנגלה ובנסתר אכ"ר.

שאמר השי"ת לבנ"י איבדתם כתר אחד שמרו על השני, והסביר שע"י ריבוי לימוד התורה"ק ואף בנגלות התורה"ק אם לומדים אותם בחיפוש להידבק עי"ז בהשי"ת ע"י הדביקות באור האלקי הטמון בתורה"ק נהיה ומתגלה לבסוף היחוד העליון של התורה"ק בבחי' מלמטה למעלה (והצדיק הולך לפעמים

מאמרי רבה בר בר חנה במס' בבא בתרא מאמר ב'

בין גלא לגלא

א] אמר רבה אשתעו לי נחותי ימא בין גלא לגלא תלת מאה פרסי ורומא דגלא תלת מאה פרסי ויבואר בהקדם קושית החזו"א זצ"ל [במכתבו המודפס בספר חזו"א או"ח סו"ס ט'], בענין צורת אות צ', שהנה מובא בהקדמת הזוהר (דף ב' ע"ב) ובמפרשיו, שיש ב' הבחנות באות צ', שבשעה שבאה הצ' לבקש שיבראו בה העולם [וזהו היא בבחי' שבירה] היתה בבחי' אחר באחר, והיינו שהי' שעל הצ' הפוכה פניה מהכפיפה שבאות צ' (שנראית כמו נו"ן עקומה) [וכמו באות צ' דכתב האריז"ל], ואח"כ בשעת התיקון נהיתה הצ' בבחי' פנים בפנים (שהנו"ן דהצדי"ק מסיבה פניה לעומת הי' ואינה כאות צ' שלנו), ושואל החזו"א שלכא"ו אות צ' דכתב ב"י שהיא בבחי' פנים באחר (שפניה לעבר אחורי הנ' העקומה) אינה לא כמו ב' ההבחנות שבעולמות העליונים הנ"ל, אלא מוכיח החזו"א מזה שבע"כ שצורת הכתב דידן אינה לפי סדר הספי' שבעולם האצי', ולפי דבריו יוצא דצורת אות צ' דהאריז"ל היא הצורה שהיתה לפני התיקון, וממילא צ"ב מדוע להאריז"ל יש לעשות הצורה דלפני התיקון.

ב] והנה יש מקום לתרץ את קושית החזו"א על כתב הב"י עפ"י

מש"כ בכתבי האריז"ל (ובספר חסדי דוד שבסוף הע"ה אות קי"ד מעתיק זאת בקיצור) שיש ד' סדרים בז"א ונוק' [אב"א, אחר בפנים (אח' דדוכרא בפני הנוק'), פנים באח' (פני הדוכרא באח' דנוק'), פנים בפנים], ובאמת פנים באח' הוא כבר מצב אחד לפני מצב התיקון, וא"כ צורת צ' של כתב ב"י (פנים באח') אינה בבחי' לפני התיקון (שאו היא אב"א) אלא מצב הקרוב אל התיקון, שלזה עושים עתה הצ' כפי מצב זה, ואף שהזוהר קורא לצ' זו דלפני התיקון שהיא בחי' אב"א (והא להב"י הצ' היא פנים באח'), י"ל שכל מצב דלפני התיקון נקרא בערכין בבחי' אב"א לעומת המצב דלעת"ל.

ג] אך עיקר מה שצ"ב הוא מדוע לכתב הב"י עושים האות צ' בבחי' פנים באח' (שהוא מצב אחד הקרוב אל התיקון כנ"ל), ומצד הקבלה בכתב האריז"ל עושים האות צ' בבחי' אב"א שבבחי' השבירה הגמורה, ואיך יתכן זה [והלא הקבלה תמיד מרמזת על בחי' יותר פנימית שקרובים בה יותר אל התיקון מאשר עפ"י החיצוניות].

ד] וכדי ליישב זה נבוא לביאור מאמר רבב"ח (וקשה להסביר כל הדיקא ונבאר רק ההתחלה), אישתעי לי נחותי ימא בין גלא לגלא תלת מאה פרסי ורומא דגלא תלת מאה פרסי, דהנה בשורש העליון מצד הג"ר העליון הרי בחי' האורך (שבבחי'

והשבטים המליכו עליהם את יהודה למלך, שיהודה (שורש דמלכות בית דוד) בבחי' ההודאה והביטול למעלה מהשגה ולמעלה מטעם ודעת העולה עד הכתר, ומענו השבטים (ויהודה) שענין הביטול וההודאה דיהודה שבבחי' למעלה מהשגה שבבחי' החושך גבוה מהאור דיוס"צ ואדרכא יוס"צ צריך להתבטל אליהם וכו' [ובמח' זו נחלקו גם בחז"ל (קידושין מ' ע"ב) אם מעשה המצוות (שבבחי' למעלה מהשגה) גדולים מת"ת (שבבחי' השגת אור התורה), ואף אחרי שנמנו וגמרו שת"ת גדול הרי לכאן' שוב סותרים בעצמם את דבריהם ואומרים שמעלת התורה מפני שמביאה לידי מעשה וחזינן לכאן' מזה גופא שמעשה גדול (ויש בזה ביאורים ארוכים שאכ"מ) [והנה כבר ביארנו במקו"א שב' הדעות הם אמת, ויש בזה ביאורים עמוקים איך צריכות ב' הדעות להתאחד כאחד בבחי' אחד כאחד יגשו שנאמר על יהודה ויוסף, ובבחי' תכלית הידיעה שנדע ושלא נדע כאחד, בבחי' הרדל"א הכולל ב' ההבחנות שאי, ובבחי' ב' המלכים המשמשים ככתר אחד שהוא התיקון דלעת"ל, ובבחי' דמקום יש בראש לב' תפילין דרש"י ור"ת שבוה מתבטלת השאלה מי בראש שהרי מקום יש בראש לשניהם, ויש בכ"ז דברים ארוכים ועמוקים שאכ"מ"ל], ועתה נבאר ענין האיחוד הזה בבחי' האור והחושך הנ"ל].

[ח] דהנה האמת בזה שבמקום הגבוה ביותר יש המקום שמצד א' הוא תכלית האור ומצד שני הוא גם בחי' מקום החושך וצמצום מבהיל (כלשון כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש זי"ע). דהנה תכלית כל הבריאה היא כידוע לחזור לבסוף אל האוא"ם ב"ה, וכדאי' בתחילת הע"ח "שהשם הגדול שהוא בן ד' אותיות הוי"ה נקרא כן על הוראות הוויותו הנצחיות וקיומו לעד היה הוה ויהיה מרם הבריאה ובזמן קיום הבריאה ואחרי

החכמה שיורדת מלמעלה למטה בבחי' אורך), ובחי' הרוחב (שבבחי' הבינה שמתפשטת אל הרוחב) שניהם שוים.

[ה] וא"כ בשורש העליון האורך והרוחב צריכים להיות בבחי' שוה בשוה, וכמו כאן שסיפרו הנחותי ימא הנכנסים לים העליון שבין גלא לגלא שבבחי' הרוחב וכן רומא דגלא שבבחי' האורך שניהם שוים ששניהם הם ג' מאות פרסה, ובמקום שמשמשים שניהם כאחד הבינה היא יותר בהתגלות וע"כ הקדימו הנחותי ימא הבין גלא לגלא שכנגד הבינה לפני הרומא דגלא שכנגד החכמה.

[ו] ואמנם יש בענין זה הרבה סתירות, וכל התורה בנויה ע"ז, והר"ז בבחי' כל התורה על רגל אחת. ולבאר קצת שורש ענין זה יש להקדים דהנה יש ענין עמוק האם התכלית היא להגיע אל האור או אל החושך, והיינו שהרי מצד אחד הרי בפשטות אור גבוה במעלה מחושך, אך מצד שני הרי לפני כל מדרגה של גילוי אור יש צמצום, שבבחי' חושך לפניו, וא"כ הצמצום שהוא החושך קודם לאור [והרי כל קדימה מורה על מעלה וא"כ לכאן' יש מעלה בהחושך על האור] [ובמילים אחרות החקירה היא האם התכלית היא הדבקות בהשי"ת ע"י השגת החכמה האלקית שהיא בבחי' השגת האור האלקי או שהתכלית להידבק בהשי"ת במקום שלמעלה מההשגה (הנקרא אין - כתר, שמקום זה הוא שורש החכמה בבחי' החכמה מאין תמצא), וזה בבחי' חושך שאינו מושג ואינו מאיר].

[ז] והנה כבר הביא במקו"א שבחקירה ומח' זו נחלקו יהודה (והשבטים) עם יוסף הצדיק, שיוס"צ הוא בבחי' השגת אור החכמה (וכהתרגום עה"פ "כי בן זקונים" "כי בן חכים" וכו') ומען שכולם צריכים להשתחוות לו ולקבל מאור החכמה האלקית שמאיר בו,

בעצמו רק דרך הגילוי שלו (שהוא בבחי' הצמצום הגדול והמבהיל כנ"ל), ומצד שני אנו יודעים שהאוא"ם הוא בתכלית היחוד עם עצמותו ית' שאסור ח"ו לעשות שום הפרדה וע"י שאנו נדבקים באוא"ם אנו נדבקים במאציל בעצמו כביכול, ובזה מובן שבשורש כל השרשים האור והחושך הם בבחי' שוה בשוה כנ"ל.

[י] סוף דבר, אף שתכלית הכל הוא גילוי האוא"ם שהוא תכלית האור, בכ"ז יש בזה בעצמו ג"כ ההבחנה של החושך היות שהאוא"ם הוא רק בחי' גילוי של ה' שע"י אנו נדבקים בעצמות מציאות המאציל שמעל כל הגילויים [וסיים מו"ר שזהו ג"כ בחי' דוד מלך ישראל חי וקיים, שאף שבתחי' התגלות דוד היה נראה לשאול ע"ה (שבבחי' החכמה) שדוד הוא בבחי' נהורא אוכמא בכ"ז האמת שדוד המלך הוא חי וקיים, היינו שדוד בשלמותו הוא בבחי' דויד (היינו מלא ביו"ד דיוסף) וא"כ הוא מלא אור ולא חושך, שהוא מגלה את הנהורא החיורא היותר חזק (ולא גמר הביאור ואמר שקשה להסביר כל ההיקף בזה)].

[יא] וזהו בין גלא לגלא תלת מאה פרסי ורומא דגלא תלת מאה פרסי, תלת מאה מרמוז על הג"ר האמיתי העליון ששם האורך והרוחב הם בבחי' שוה בשוה, ואמר מו"ר שפרסי מלשון פרסה ומסך היינו צמצום, והיינו שבמקום גבוה זה נראה הכל כאילו בבחי' הצמצום והחושך בבחי' תכלית הידיעה שנדע שלא נדע, שהוא אור הרדל"א שהוא תכלית האור ובכ"ז בגילוי נראה בבחי' אי ידיעה שבבחי' תכלית החושך וכנ"ל [ולחמבואר לעיל נראה הכוונה ששם האור והחושך בבחי' בחדא מהתא].

[יב] זימנא חדא הוה אזלינן באורחא ודלינן גלא עד דחזינן בי

התהפכו אל מה שהיה" והיינו שיחזור הכל אל האוא"ם [וביארנו בזה בהרבה מקומות דנחזור על האוא"ם בבחי' תוספת קישוט אל התענוג הפשוט התמידי דאוא"ם שע"י כל הבריאה שבינתיים תחיה ההתכללות באוא"ם בבחי' תענוג שאינו תמידי המתחדש בתוך התענוג התמידי ואכמ"ל].

[ט] וזהנה באמת גם האוא"ם הוא רק גילוי של ה' שרצה ה' לגלות אוא"ם (ונקרא מלכות דא"ם שמגלה אוא"ם את השי"ת), וא"כ לכא' קודם לגילוי האוא"ם בחי' צמצום הגדול ביותר שהוא הצמצום כדי לגלות האוא"ם מעצמותו ית', אך האמת שבשורש העליון הגבוה ביותר אסור להבחין את סוד הצמצום, שאסור ללכת יותר גבוה, אלא יש רק לדעת ששם האור בתכלית עם המאציל כביכול נדבקים עם המאציל ע"י גילוי האור שלו ומקיימים וכו' תדבק – במאציל עצמו ע"י גילוי האור שלו, שא"א להדבק בה' שלא מצד הגילוי שלו (שוה בחי' כפירת הגויים שהחושבים שאפשר להדבק בהשי"ת ללא התורה שהיא הגילוי של ה').

[ט] וזהיינו שאם היו יכולים להדבק בה' ללא הגילוי שלו היתה אמנם מתגלה בחי' החושך בבחי' הגבוהה ביותר והיינו הבחי' שמעל הגילוי, אך מכיון שא"א להדבק בה' אלא רק ע"י ההתגלות שלו, וא"א להדבק בעצמותו ית' בבחי' שלמעלה מהגילוי שלו, והרי ההתגלות שלו היא בבחי' גילוי האור שלו הרי מובן דהתכלית להגיע אל האור ולא אל החושך, ואמנם מכיון דאנו יודעים שהאוא"ם הוא רק בבחי' גילוי של ה', שאנו יודעים ומאמינים שבה' בעצמו ללא דרך ההתגלות שרצה לגלות את עצמו אין שום תפיסה והתדבקות א"כ במקום זה בעצמו יש הבחנת תכלית החושך, בזה שאנו יודעים שוה רק גילוי של ה' ושא"א להדבק בה'

היבשה יותר חזק מגלי הים, ובשורש הרי"ז בחי' הסוד של יסוד דעתיק שעושה שיוגבל הרדל"א, והיינו שאף שהרדל"א הוא מעל היסוד דעתיק בכ"ז היות שהעיקר הוא להיות דבוק בעצמות השי"ת וזה אפשר רק ע"י הגילוי האוא"ם, שה' רוצה להתגלות דייקא באור הר"ז מגביל את הרדל"א.

יד] והיינו שהחול הוא צמצום להים, שהמים נגמרים בהחול, והחול הוא יותר חזק מהים, אף שהחול נמוך מהמים שהחול הוא תחת המים בכ"ז ה' עשה חוק עולם שהחול יהא גבול להים, והחול הוא בסוד היסוד דעתיק שהוא שורש האור, וכמו שהעץ גדל מלמטה מהחול, שהחול הוא בחי' הסוף וכמו היסוד שהוא סיומא דגופא, ואף שהיסוד הוא למטה בכ"ז הוא שורש האילן שתחת האילן שיותר חזק מכל האילן (לשם בכללים עפ"י מהר"י גיקטליא), והזינן מזה שאף שבשורש העליון הרי לכא' הצמצום הוא מעל גילוי האור, אך באמת ע"י האוא"ם דבוקים בעצמות המאור, ומכיון שע"י האור נדבקים בעצם המאור הרי התכלית היא האור, שאף שהצמצום הוא מעל האור, מ"מ האור הוא העיקר שעל ידו נדבקים בעצמות המאציל, ולכן קוראים במקום זה להאור והחושך ששניהם שוה בשוה [וסיים מו"ר שמשמע מדברי הגר"א והלשם זי"ע שבעמקות סוד הזה תלויה כל הגאולה השלימה שתהא ברחמים גדולים דייקא בכ"א].

טו] ונחזור לענין התי' בקושיית החזו"א על אות צ' דהאריו"ל מדוע היא עשויה אחור באחור (שוה לכא' המצב דהשכירה ולא דהתיקון), והתשובה בזה היא דעתיק נקרא כולו בחי' פנים אף שבמציאות הוא כמו זי"ן שעומדים אב"א (עיי' נה"ש ז' ע"ב) משום שכידוע הרי עי"ז רואים רק פנים,

מרבעתיה דכוכבא זוטא והויא לי כמבזר ארבעין גריוי בזרא דהרדלא ואי דלינן טפי הוה מקלינן מהבליה היינו שהשיג ממקום גבוה הנ"ל שצריכה להיות גם דרך של צמצום הנקראת מרבעתיה דכוכבא זוטא שהיא דרך הבינה שהיא נקראת כוכבא זוטא (שהיא זוטא בערך החכמה) ונקראת מרבעתיה היינו שהיא נקראת ריבוע [כמש"כ בכ"מ, וא' מהמסברים בזה שהבינה עושה גבולים לכל דבר וזה בחי' ריבוע שהוא בבחי' תחום וגבול], וגם נקראת "ארבעים" בבחי' בן ארבעים לבינה (אבות ה/כא), וארבעים ג"כ בבחי' הריבוע מכל הצדדים כמו האות ם שהיא בבחי' הגבולות והתחומים של הבינה, ולכא' עלולים להישרף מההבל והאש של הבינה ששורפת כל דבר ויכולה לאבד את כל העולם [בבחי' דיני לאה (שבמלכות דבינה) הקשים שעלולים לשרוף את כל העולם, ובפרט עתה שהשיג ששורש הבינה הוא במקום הגבוה מאוד (דלינן גלא), היינו במקום מצהא דאריך שהוא רעדר"ע כידוע, ששרשו יותר גבוה במלכות הגנוזה ברדל"א, שזהו לכא' למעלה מהכל].

יג] ורמי לה גלא קלא לחברתה חבירתי שבקת מידי בעלמא דלא שטפתיה דניתי אנא ונאבדיה א"ל פוק חזי גבורתא דמריך מלא חוטא חלא ולא עברי שנאמר האותי לא תיראו נאום ה' אם מפני לא תחילו אשר שמתי חול גבול לים חוק עולם ולא יעברנהו היינו שהמלכות הגנוזה ברדל"א היא בבחי' גלי הים שיותר גבוהים מהיבשה וה"נ המלכות הגנוזה ברדל"א גבוהה באמת מהכל [וא"כ לכא' ענין אי הידיעה וההסתרה שבבחי' הים המסתיר הכל גבוה מהגילוי והאור שבבחי' היבשה], אבל ע"ז ראה רבב"ח שחול

ששם כולו אור, ואריך בבחי' החיצוניות שמוגלה כח ההתחדשות, והיינו שיש שם בנוק' איזה משהו חסרון ועי"ז יש התחדשות בכל רגע בסוד תענוג שאינו תמידי שמחדש את התענוג התמידי, וז"ס שההלכות של תורה לא יתבטלו לעת"ל שיתגלו הסודות הגבוהים דעתיק ושאר בחי' אריך כדי שתהיה התחדשות תמידית לאור הפשוט שבבחי' התענוג התמידי, וזה ע"י ההלכות של התורה שיעלו לשלמותם ותיקונם כשיתגלה דייקא על ידם האור האלקי האין סופי, וע"י ההגבלות של כל הלכה תהיה התחדשות התענוג התמידי של האוא"ם שיתגלה בכל העולמות תיכף ומיד לאלתר ברחמים אמון סלה.

הערה השייכת לענין זה

עיינ שומר אמונים הקדמון (ויכוח שני אות כ"ג) שסובר שיש מח' בין הרמ"ע מפאנו לרמ"ק, שהרמ"ע סובר שהצמצום ברצון הקדום שהוא נקרא א"ם (ולא מהו"ע ית') וסובר השומר אמונים שהרמ"ק חולק וסובר דמהו"ע ית' ג"כ נקרא א"ם, והצ"צ בשורש מצות התפלה (קל"ז ע"א) כותב שאו"א דא"ח ואין כאן מח', בבחי' המובא בפרקי דר"א שעד שלא נברא העולם היה הוא ושמו בלבד, ומבאר שם מכת"י בעל התניא שזה הוא בחי' היכולת שיש ביכולת המאור הקב"ה להאור ממנו הארת אוא"ם לכשירצה להאיר והרבה יותר דק מזוי השמש שנכלל בשמש בתכלית האחדות, וממילא כשמדברים מעצמותו אסור לדבר בכלל (ואין לקרוא לו א"ם) וכשמדברים איך שעצמותו מתגלה בסוד יכלתו להאיר אוא"ם שם נקרא א"ם (דרך מצותיך דף קל"ז ע"א), וכן הוא בהגר"א שליкуט הראשון בספר יצירה.

וכמו במשל באדה"ר וחוה לפני שננסרו והיו בבחי' דבוקים אב"א וראו מב' הצדדים רק פנים, וכן עתיק היות שכולו הוא בבחי' פנים הרי בחיצוניותו הוא כאילו אחר באחור כמבואר בשער השמות פ"ז דף קלא ע"ג, ובבחי' נוספת הר"ז בבחי' יוסף הצדיק (ששרשו בעתיק) שאף שכולו בבחי' פנים הרי אחיו לא הכירוהו שלמטה אין מבינים את יוסף ואת דרכו ונראה יוסף כמו בבחי' אב"א, וכמו חזקיה המלך שהלך בזמן המלחמה נגדו לישון ואמר להשי"ת שאינו יכול לעשות כלום ונראה כמו אדם פשוט ונראה בבחי' אבא אב"א, ובאמת היתה עבודתו יותר גבוהה מכל העבודות שבעולם שבבחי' פנים לגמרי שסמך לגמרי על רחמי עתיק של השי"ת.

פיז] וזהו ענין דאות צ' דהאריז"ל – דהצדיק דהאריז"ל מרמוז על יוסף הצדיק שבבחי' הצי"ס"ע שבדרגת עתיק, שהוא כאילו בבחי' אב"א אף שכולו אור וכולו פנים וכנ"ל. ולכתב הב"י מורה אות הצ' על פנים באח' (דאות י' שעל הצדיק פניה לאחורי האות נ' שבאות צ'), וי"ל שזה מורה על חיצוניות כתר דעתיק שהיא בחי' כתר דאריך, והביאור בזה שהנה אות צ' מורכבת כנ"ל מאות י' ומאות נ', וכידוע הרי אות י' מורה על החכמה, ואות נ' מורה על המלכות [כדברי רביז"ל בריש לקו"מ עה"פ לפני שמש "ינון" שמו ופרש"י לשון מלכות] ושלימות התיקון שמצד אריך הוא שהי' שהיא החכמה תהא בבחי' פנים והנוק' בבחי' אח'.

יז] והיינו שבין הב"י ובין האריז"ל מדברים באותו בחי' דשלמות התיקון, אלא שהב"י מצד אריך והאריז"ל מצד עתיק, ועתיק ואריך הלא הם בתכלית היחוד, אלא שעתיק הוא בבחי' הפנימיות

שו"ע הלכות ציצית

סעיף ג': טליתות קטנים שלנו שאנו נוהגים ללבוש, אע"פ שאין בהם עיטוף, יוצאין בהם ידי חובת ציצית, וטוב להניח אותנו על ראשו רחבו לקומתו ולהתעטף בו, ויעמוד כך מעוטף לפחות כדי הילוך ד' אמות, ואח"כ ימשכנו מעל ראשו וילבישנו.

א] הנה בהרבה דורות היו להרבה אנשים טליתות הקטנים מהשיעור המבואר כאן בשו"ע, וכבר מובא במקו"א (בנשמתין חדתין פר' כי תשא) מש"כ הגה"ק מקו"יגלוב זי"ע הי"ד בריש שו"ת ארץ צבי, שמחפש בספרו ללמוד זכות על אלו שנהגו כן עפ"י מה שמביא כמה שיטות (ברכ"י סי' תפ"ב והסכים לזה האבנ"ז) שכמו שבאיסורי התורה קי"ל דחצי שיעור אסור מן התורה ה"נ לגבי מ"ע שבתורה אף שאין יוצא יד"ח המצוה אלא כשיעור מ"מ גם בחצי שיעור מקיים מצוה מה"ת, ומביא שם בעניינינו גם מהדרכי משה (הביאו הט"ז סי' ח' סק"ז) שכתב לבאר מדוע מברכים על ט"ק על מצות ציצית ולא להתעטף משום דיש ט"ק הפחות מהשיעור ואם היה מברך להתעטף או ללבוש היה משמע דנצטווה על ט"ק זה ומקיים המצוה כהוגן, וע"כ מברך על מצות ציצית שמודה להשי"ת בכללות על שנתן לנו מצות ציצית, שלכא"ו דבי הרמ"א תמוהים איך מברך על דבר שאין בו מצוה אך לשיטות הנ"ל ניהא דגם בכה"ג מקיים מצוה.

ב] ונוסיף כאן שאף בט"ק הגדולה כשיעור המובא בפוסקים (אמה על אמה מכל צד) ג"כ יש כמה מגדולי הדורות שסברו שאין לברך ע"ז ברכת הטלית היות שמוכא שהיום אין יוצאין לרחוב בכגד בגודל כזה (כשהוא הבגד היחיד) והצריכו שיהיה הט"ק

גדול עד הברכיים [וכן סברו הרה"ק הרמ"מ מרימנוב זי"ע והרה"ק הדעת קדושים מבוטשאטש זי"ע ובדורינו סבר כן הגאב"ד מבריסק זצ"ל], ובכ"ז רוב כלל ישראל לא קיבלו חומרא זו והמשיכו לילך עם ט"ק כשיעור המובא בפוסקים (אלא שהרבה חוששים לדבריהם לענין הברכה ופוטרים הט"ק בברכת הטלית גדול), ומן הראוי למצוא טעם למעליותא עפ"י הפנימיות למנהג ישראל שלא קיבלו ע"ע החומרא הנ"ל להגדיל שיעור הט"ק כ"כ (ואדרכא שהיו במשך הדורות רבים שהקטינו הט"ק ביותר כנ"ל).

ג] וי"ל בזה עפ"י מה דא"י בקבלה שהטלית קטן הוא כנגד המוחין דיניקה שהם בבחי' מוחין דקטנות, והטלית קטן מגלה ומביאה לאדם שנמצא במוחין דקטנות שבכ"ז יוכל לקבל עליו מלכות שמים ויוכל להתחזק באמונה הפשוטה שה' איתו ונמצא עמו, ויוכל להרגיש אף במצב של הקטנות הגדולה איך שהשי"ת ג"כ מקטין כביכול את עצמו לעומתו עד שיוכל לקיים מצות שויתי ה' לנגדי תמיד להרגיש את השי"ת שעומד לנוכח כנגדו, שהשי"ת מקטין ומצמצם א"ע כדי שישגוהו לנוכח ויוכלו לקיים שויתי הוי"ה לנגדי תמיד, וזהו כמבואר בכוונות כל ברכה, שתחי' הברכה שאומרים בה "ברוך אתה הוי"ה" לנוכח היא כנגד מוחין דיניקה (מוחין דקטנות), והיינו שבזמן הקטנות העצה היא לדבר לה' לנוכח כל הזמן, כמו דרך האנשים התמימים והפשוטים שבכל הדורות שהיו מדברים להשי"ת כל הזמן פה אל פה, שמיד שהאדם מדבר בפשיטות להשי"ת מיד מדבר עמו השכינה הק' (וזהו בחי' פה אל פה) כדא"י מרביז"ל שכל הצרות והדחק והקטנות שיש לאדם יש אותם ג"כ לשכינה הק', וכשהאדם פונה להשי"ת ומדבר עמו

אף כשנכנסים לביהכ"ס שאסור להרהר בו בדב"ת וכו' ואסור לחשוב שם משמותיו ית' (שבבחי' הגדלות), שבכ"ז גם שם מכירים אותו ית' בבחי' האמונה הפשוטה שבבחי' "ומלכותו בכל משלה", שזה בחי' המ"ק.

פעיף ד': מחזור שתי ציציות לפניו, ושתיים לאחוריו, כדי שיחא מסובב במצות.

[א] יש סוד שגילה האר"י שכשמלבישים הטלית צריכים קודם לזרוק ב' הימניים לאחוריו וב' שמאליים לפניו ואח"כ כל ד' ציציות לאחוריו, והסוד בזה דב' שלפניו וב' לאחוריו הם כדי לתת ב' מוחין ליעקב שלפניו וב' לרחל שמאחוריו, ואח"כ כל הד' ציצית לאחוריו לרמוז שאח"כ עתידה רחל בשמו"ע לבא לפניו ואז תקבל כל הד' מוחין, ולכן נותנים לה כל הד' ציציות.

[ב] והביאור בזה ע"ד העבודה דיעקב ורחל הם בבחי' תורה ותפלה (דיעקב בחי' התורה ורחל בערכו בבחי' התפלה) ובתחלה יעקב לפניו ורחל לאחוריו, היינו שבתחילה בבוקר רוצים רק ללכת ללמוד שלא מרגישים בתחילת היום האור דהתפלה, והתפלה בבחי' אחוריים, ואח"כ כשמתגברים מתחזקים בתפלה מקבלים האור של רחל, שזוכים בשמו"ע להתגלות השכינה פנים בפנים ונהיה רחל לפניו

[ג] והנה יש קבלה בספר אמת ליעקב שמביא מהדברי שלום נכד הרש"ש שכשזורקים כל הציצית לאחוריו מבטלים בזה היצח"ר, ולכאז"צ"ב מאיפה חידש זאת ומאיפה ידע זאת, אלא י"ל מקורו עפ"י מה שכתוב מהאריז"ל שכל מוחין דחסדים הם היצ"ט, ודגבורות הם היצח"ר, ועפ"ז מסביר הרש"ש (הגהות השמ"ש שער כ"ו פ"א דף ט"ז אות א') מאמר חז"ל (סוכה נ"ב ע"א) דכל הגדול מחבירו וכו' דבכל מוחין יותר

בפשטות זוכה לבחי' רוח"ק ולבחי' שכינה מדברת מתוך גרונו, שבחי' זו אף שהיא כאילו דרגה של קטנות אך באמת מדרגה זו מקושרת למדרגה העליונה של נבואת משרע"ה שדיבר עמו השי"ת פנים בפנים [ובבחי' כתר מלכות, שדיבור דהאדם הפשוט להשי"ת פה אל פה שבבחי' מלכות מקושר עם הדרגה העליונה דמשרע"ה פנים בפנים שבבחי' נבואה והשראת העליון על התחתון שבבחי' הכתר].

[ד] ובאמת כל המדרגות שיש לנו היום ואפי' מדרגות הצדיקים אינם מדרגות מצוחצחות כלל, וכדאי' מהגר"א זי"ע בלקוטים שכולם בבחי' עשיה דעשיה וכו', ובכ"ז השי"ת מצמצם עצמו לקרוא עצמו אלקי ישראל ולהשרות שכינתו עלינו ומתגלה עלינו שנוכל לקיים שויתי ה' לנגדי תמיד לפי השגות קטנות שלנו, וע"ז מתחיל כל יהודי ואף הקטן ביותר לומר בכל ברכה ברוך אתה ה' לנוכח שה' מצמצם שכינתו אף ליהודי הקטן ביותר שהשגת אלקות שלו כ"כ קטנה ובכ"ז רוצה ה' שגם יהודי זה ישיג אותו לנוכח אף שזה כ"כ לא מצוחצח וכ"כ קטן, [ואחרי שזכה היהודי לאמונה פשוטה ולהכרת ה' לנוכח זוכה להתעלות למוחין דגדלות וגומר הברכה ואומר "מלך העולם" (שהיא כנגד מוחין דגדלות) בלשון נסתר שמכיר שהשי"ת הוא מלך כל העולם שכל חיות העולם ממלכותו ית' עד שאין מציאות בכל העולם רק מציאות ה' וכו'].

[ה] ועפ"ז י"ל שזהו הטעם שבנ"י הלכו עם ט"ק המצומצמת בשיעורה שבבחי' בדיעבד, להראות שהשי"ת מצמצם עצמו אף לבחי' קטנות גדולה כ"כ שבבחי' בדיעבד ולגלות אף שם האמונה הפשוטה שיוכלו להכיר אותו גם שם לנוכח [וביארנו במקו"א שזהו גם הטעם שאין מסירים המ"ק

של אריך שנעלם לגמרי ואין בזה פאר ויופי וחק, וכשנהיה איזה גילוי פני אריך ומזדווג זיווג דנשיקין (ישקני מנשיקות פיהו) לתלמידיו בזה יורד האור של הצדיק בסוד של כלים ואז נהיה מזה בחי' תפילין ופאר.

סעיף ד' מ"ב סק"מ: נהגו לעשות עטרה מחתיכת משי לסימן שאותן ציצית שלפניו יהיו לעולם לפניו כמ"ש חז"ל קרש שזכה בצפון היה לעולם בצפון ובכתבי האר"י ז"ל כתב שלא היה האר"י ז"ל מקפיד ע"ז.

א] והביאור הפנימי במנהג האר"י ז"ל שלא רצה לעשות העטרה, משום שרצה להדגיש שאינו דומה הטלית לענין הקרשים שבמשכן, שענין הקרש מרמז על בחי' הז"א [דקרש בצורת וא"ו והוא מרמז על התורה"ק שהיא כנגד אות ו' של שם הוי"ה], היינו בבחי' המוחין שיש בהם חילוקי של למעלה ולמטה, משא"כ הטלית הוא בחי' אור המקיף והכללי דהאמונה שמקיף את כל האדם ואת כל המצוות (כל מצוותיך אמונה) שבאמונה אין ענין של למעלה ולמטה, שאור האמונה הוא בחי' אור המקיף ובבחי' עיגול כדברי הפסוק "ואמונתך סביבותיך" שהכל שוה ואין שם בחי' ימין ושמאל ובחי' למעלה ולמטה, שכל ישראל מאמינים בני מאמינים וכל אחד מישראל ואף נשמה קטנה יכול לזכות לתכלית שלמות האמונה וכמו שכל ישראל מוסרים נפשם בפועל על האמונה (וכדברי התניא הידועים בפ"ח וז"ל "ולכן כל ישראל אפילו הנשים ועמי הארץ הם מאמינים בה" שהאמונה היא למעלה מן הדעת וההשג' כי פתי יאמין לכל דבר וערום יבין וגו' ולגבי הקב"ה שהוא למעלה מן השכל והדעת ולית מחשבה תפיסא ביה כלל הכל כפתיים אצלו ית' כדכתיב ואני בער ולא אדע בהמות הייתי עמך ואני תמיד עמך וגו' כלומר שכזה שאני בער ובהמות אני תמיד עמך ולכן אפי'

גבוהים שמקבלים הרי הגבורות החדשים של המוחין החדשים הם יצה"ר חדשים, ולפי"ז מובן דב' הציצית שזורק לאחוריו שהם להנפק' נקראים גבורות, וכשמניחים אח"כ החסדים על הגבורות כשמניחים כל הציצית מאחוריו, בזה ממתיקים היצה"ר.

ד] והנה כתוב בזהר שהשערות של אריך מכסים כביכול את פני אריך, וכשזורקים הציצית מאחוריו לוקחים ומסירים השער שמכסה פני אריך ומסירים אותו עד שיכול אריך להסתכל בז"א, ולכן אנו יכולים להסתכל בציצית [שבנ"י מרכבה לז"א וחומי הציצית הם מאור העליון דאריך ובנ"י שמסתכלים בחומי הציצית זהו בבחי' הסתכלות פני אריך וז"א].

ה] ועוד כוונה מובאת בכוונות שע"י העטיפה נותנים חומי הציצית מכה במקום קשר של התפילין וגורם המוחין של ז"א ונהיה מזה המוחין של התפילין, ולכאוי' זו כוונה אחרת ואינה קשורה לענין גילוי פני אריך הנ"ל.

ו] אך התו"ח מנלה שיש קשר בין ב' הכוונות שהנה כשזורקים הציצית לאחוריו נהיה הכאה וחיבור בין הקוצי דשערי של אריך לזו"ק, והיינו שיש ערכין שבין אריך לזו"ק יש פירוד כמו בין אצי' ובי"ע, וכשזורקים הציצית נהיה הכאה מאריך לזו"ק, שהציצית שהוא קוצא דשערא דאריך יורד ועושה הכאה לז"א, ולכן נהיה מזה תפילין פאר, יופי, גילוי, בחי' אור של ישות, והיינו שאריך הוא בחי' ביטול הגמור והוא מכוסה לגמרי וכשמתגלה פני אריך יכול לתת אור והכאה לזו"ק ומזה נהיה פאר התפילין, והמשל בזה הוא מעבודת הצדיק אמת שא"א להבין אותה, שקדושתו נעלמת לגמרי, שיש לעולם רק השגה בפירוד ובגילוי, ועבודת הצדיק אמת היא בעולמות גבוהים

קל שבקלים ופושעי ישראל מוסרים נפשם על קדושת ה' על הרוב וסובלים עינוים קשים שלא לכפור בה' אחד ואף אם הם בורים ועמי הארץ ואין יודעים גדולת ה'. וגם כמעט שיודעים אין מתבונני כלל ואין מוסרי נפשם מחמת דעת והתבוננות בה' כלל. אלא בלי שום דעת והתבוננות רק כאלו הוא דבר שאי אפשר כלל לכפור בה' אחד בלי שום טעם ומענה ומענה כלל והיינו משום שה' אחד מאיר ומחיה כל הנפש ע"י התלבשותו בבחי' חכמה שבה שהיא למעלה מן הדעת והשכל המושג ומובן" [ויש להסמיק עוד לזה דברי הפלא שכותב היסוד ושורש העבודה ע"ע בצוואתו שאין לשבחו בשום שבח חוץ מזה שהיתה לו אמונה חזקה בהשי"ת כאמונת משרע"ה, ויוסבר עפ"י הנ"ל שבענין האמונה אפשר להשוות אף לגדול שבגדולים] וע"כ בטלית לא הניח האריז"ל עטרה לרמוז שהכל שזה אצל האמונה ואין קפידא שיהא חלק העליון שבטלית תמיד למעלה ולא יתהפכו וכו', שאור האמונה הוא גבוה ממדידות והגבלות ומאיר בכל מקום ואין עליו הגבלה לומר שהאמונה מאירה רק במדרגות למעלה.

ב] ואמנם מורינו הבעש"ט הק' זי"ע התעטף בטלית עם עטרה

מכסף, וי"ל שאין מנהג הבעש"ט סותר למנהג האריז"ל, שאף שהאריז"ל לא הניח עטרה זהו דייקא בסתם הנחת עטרה שבוזה היה לאריז"ל ענין להראות שהטלית בבחי' האמונה, שהאמונה כידוע היא בספי' המלכות ורצה האריז"ל ליתן כבוד אל המלכות (שכינה הק') להראות שהיא למעלה מכל הגבלה וע"כ לא איכפת בהחלפת הקצוות שהמלכות למעלה מהגבלה וכו', והבעש"ט גילה ענין זה עצמו דהטלית היא בבחי' המלכות ע"י העטרה של כסף, שבוזה שנותן יופי וכבוד לטלית מגלה בזה ג"כ שהטלית בבחי' המלכות שנותן לה את הכבוד ע"י העטרה של כסף שהניח בה ומתגלה עי"ז שהטלית בבחי' המלכות (וכדאי' בתניא לכיון בעטיפת הטלית לקיים מצות שום תשים עליך מלך להשרות עליו המלכות הק' דהש"י) וסיפר ע"ע שבתחלה לא היה בטלית שלו עטרה מכסף כמנהג אביו ז"ל עד שבהשגחה פרטית היתה תקופה שהוצרך להשתמש עם הטלית של הרה"ח רממ"ק שהיה בה עטרה ואז רמז לו האדמו"ר מקרעטשניף שכן ראוי לו לנהוג (ואח"כ הוצרך להוסיף העטרה באמצע לחשוש לשיטת הלבוש שבעטרה של ראש לכד הוי חשש פסול דהוי כבגד של ראש לכד שפטור מציצית).

השמטה

סי' ח' ס"ב

ר' יענק'לע מפשעווארסק אמר למישהו שישב לידו בג"ע בתנאי שישים הטלית על ראשו ואמר שישאל בבית והסכימה, וכתב לו במכתב שמבטיח לו שבשמים ישב לידו, וישבתי אצל ר' יענק'לע ונכנס הבן של אותו יהודי לר' יענק'לע וסיפר שאביו עתה באר"י והלך לבבא סאלי לאיזה ישועה, ואמר לו ר' יענק'לע תאמר לאביך שלא יחפש ולא יהא לו ישועה בשום צדיק רק אצלי כי אין

ישועה רק בצדיק שורש נשמתו כמש"כ הרה"ח על הפסוק "או דודו או בן דודו" וכו' וקרא לו הנוע"א בפנים, וצריך להבין מה הקפידא הגדולה של ר' יענק'לע והלא אי' בשו"ע שפעמים בכיסוי הראש פעמים בגילוי ראש, אלא שכידוע היה ר"י קפדן גדול על מי שלא חי ביחו"ע עד שאמר שמי שלא חי ביחו"ע אין רוצה שישב איתו ביחד בג"ע בהיכל, ובזה אתי שפיר דהטלית – עולם המלבוש, ומחצי המלבוש ולמטה זהו בחי'

יחו"ת והחלק שעל הראש - יחו"ע, ובעל
התניא מבאר שכוללים ב' היחודים ביחד,
ועפ"י נגלה לפעמים הוא בכיסוי ראש - בסוד
יחו"ע ופעמים בגילוי ראש - יחו"ת, אך עפ"י
קבלה העיקר הוא יחו"ע, ולכן הקפיד ר"י ע"ז
כ"כ.

ברוך ה' לעולם אמן ואמן

